X kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Polityki Senioralnej (nr 5)**
- **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 5)**

z dnia 16 stycznia 2024 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Senioralnej (nr 5)

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 5)

16 stycznia 2024 r.

Komisje: Polityki Senioralnej oraz Polityki Społecznej i Rodziny, obradujące pod przewodnictwem poseł **Joanny Borowiak (PiS)**, przewodniczącej Komisji Polityki Senioralnej, zrealizowały następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie informacji o sytuacji osób starszych w Polsce za 2022 r. (druk nr 83).

W posiedzeniu udział wzięli: **Marzena Okła-Drewnowicz** minister ds. polityki senioralnej wraz ze współpracownikami, **Agnieszka Dziemianowicz-Bąk** minister rodziny, pracy i polityki społecznej wraz ze współpracownikami, **Michał Dzięgielewski** dyrektor Departamentu Lecznictwa w Ministerstwie Zdrowia, **Agata Śmiglewska** dyrektor Departamentu Analiz i Strategii w MZ, **Joanna Głażewska** zastępca dyrektora Departamentu Zdrowia Publicznego w MZ, **Marcin Miernicki** p.o. kierownik Sekcji Opieki Długoterminowej, Paliatywnej, Hospicyjnej i Stomatologicznej w Departamencie Świadczeń Opieki Zdrowotnej w Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia, **Dorota Bieniasz** członek zarządu nadzorująca Pion Świadczeń Emerytalno-Rentowych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wraz ze współpracownikami, **Sebastian Koćwin** wiceprzewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych wraz ze współpracownikami, **Elżbieta Ostrowska** przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, **Irena Rej** prezes zarządu Izby Gospodarczej „Farmacja Polska", **Marlena Kondrat** członek zarządu Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej, **Katarzyna Radziejewska-Pietrzak** dyrektor Biura Izby POLMED, **Agnieszka Dudzińska** prezes Fundacji Ordo Amoris, **Teresa Hernik** ekspert ds. społecznych Fundacji Przedsiębiorców Polskich, **Alicja Szatkowska** prezes Milickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, **Monika Cycling** członek zarządu Fundacji Toto Animo, **Jerzy Płókarz** prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej, **Kordian Kulaszewicz** prezes Fundacji Adaptacja, **Zbigniew Tomczak** przewodniczący prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, **Małgorzata Żuber-Zielicz** przewodnicząca Warszawskiej Rady Seniorów, **Jan Karsznicki** specjalista ds. legislacji w Instytucie Rozwoju Spraw Społecznych, **Piotr Szymański** członek Zarządu Fundacji Frezja.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Goral, Dariusz Lipski**, **Ewa Soroka**, **Brygida Śliwka** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dzień dobry. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Polityki Senioralnej. Witam serdecznie panią przewodniczącą wraz z prezydium Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Witam serdecznie prezydium Komisji Polityki Senioralnej. Witam wszystkich państwa posłów. Witam panią minister Marzenę Okłę-Drewnowicz – minister do spraw polityki senioralnej. Witam panią minister Agnieszkę Dziemianowicz-Bąk – minister rodziny, pracy i polityki społecznej. Witam serdecznie przedstawicieli departamentów poszczególnych resortów. Witam serdecznie stronę społeczną.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony. W porządku mamy „Informację o sytuacji osób starszych w Polsce za 2022 r.". Czy ktoś z państwa zgłasza sprzeciw wobec przyjęcia porządku dziennego? Nie ma sprzeciwu. Zatem uznaję, że porządek dzienny został przyjęty. Przechodzimy do realizacji porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia.

Proszę uprzejmie panią minister Agnieszkę Dziemianowicz-Bąk – minister rodziny, pracy i polityki społecznej o przedstawienie informacji zawartej w druku nr 83. Uprzejmie proszę, pani minister.

Minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk:

Dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowne Komisje. Serdecznie dziękuję za dzisiejsze posiedzenie i za poruszenie tak ważnej kwestii, jak informacja o sytuacji osób starszych w Polsce, i jej przedstawienie za 2022 r. O szczegółowe przedstawienie informacji poproszę panią dyrektor z Departamentu Pomocy Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – panią Bogumiłę Dertkowską.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Uprzejmie proszę o przedstawienie informacji.

Zastępca dyrektora Departamentu Pomocy Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Bogumiła Dertkowska:

Dziękuję bardzo. Pani minister, szanowni państwo. Bogumiła Dertkowska zastępca dyrektora Departamentu Pomocy Społecznej. W bardzo skrótowy sposób przestawię informację o sytuacji osób starszych w Polsce za 2022 r., ponieważ dokument jest bardzo obszerny.

Jak państwo wiedzą, obowiązek monitorowania sytuacji osób starszych w Polsce wynika z przepisów ustawy o osobach starszych. W związku z tym, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej co roku, we współpracy z instytucjami publicznymi realizującymi działania na rzecz osób starszych, opracowuje właśnie informację o sytuacji osób starszych w Polsce za ubiegły rok. Ostatnia informacja, którą przygotowaliśmy, dotyczy sytuacji osób starszych w Polsce za 2022 r. i została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 6 listopada 2023 r. Warto wspomnieć, że do tej pory osiem edycji takiego dokumentu opracowywaliśmy.

Jeżeli chodzi o samą strukturę dokumentu, to – tak jak w poprzednich edycjach – w pierwszej części skupiliśmy się na zebraniu informacji dotyczących sytuacji społeczno-ekonomicznej osób starszych w Polsce, w szczególności w zakresie sytuacji demograficznej, ekonomicznej, rodzinnej, zdrowotnej, a także sytuacji na rynku pracy, ale też wszelkiego rodzaju aktywności podejmowanych właśnie przez osoby starsze.

Następnie dokument zawiera informację zawierającą opracowania na temat polityki senioralnej realizowanej na szczeblu centralnym, ale także na szczeblu regionalnym.

Ostatni element tego dokumentu to opracowanie na temat realizacji założeń zawartych w dokumencie „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność”.

Warto podkreślić, że w naszej informacji za 2022 r. zawarte zostały dane zebrane na podstawie „Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021”. Ze względu na obszerność tego dokumentu, tak jak powiedziałam, pokrótce przedstawię główne obszary, które w dokumencie się znalazły.

Jeżeli chodzi o strukturę demograficzną, to od 2006 r. obserwuje się wzrost udziału osób starszych w populacji ludności w Polsce. Na koniec 2022 r. liczba ludności Polski wyniosła 37,8 mln osób, w tym 9,8 mln osób stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej, co stanowi 25,9% populacji. W stosunku do 2021 r., bo do tego roku głównie się odnosimy i porównujemy, czyli roku poprzedniego, liczba osób w wieku senioralnym wzrosła o niecały 1%.

Jeżeli chodzi o osoby starsze, to najliczniejszą grupę, bo ponad 25% stanowiły osoby właśnie w wieku 65 do 69 lat. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby w wielu 60-64 lata. Mniej liczną, ale rosnącą w ostatnich latach grupę wiekową, stanowiły osoby w wieku 70 do 74 lat. W 2022 r., w stosunku do roku poprzedniego, liczba osób wzrosła w tej grupie wiekowej o 3,4%, a ich udział w populacji wszystkich osób starszych osiągnął 21%. W stosunku do roku poprzedniego, w 2022 r. najbardziej wzrosła liczba osób właśnie w wieku 75-79 lat i osiągnęła udział w populacji osób starszych na poziomie ponad 12%.

Wśród seniorów, podobnie jak w całej populacji ludności, przeważają kobiety. W 2022 r., podobnie jak wcześniej, stanowiły one 58,1%. To znaczy, że na 100 mężczyzn przypadało

139 kobiet. Przewaga liczebna kobiet wzrasta wraz z przechodzeniem do kolejnych grup wiekowych. Zjawisko to jest właśnie konsekwencją dłuższego przeciętnego życia kobiet oraz nadumieralności mężczyzn.

Spadek liczby ludności ogółem i wzrost liczby ludności w wieku senioralnym skutkuje wzrostem wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi – liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadających na 100 osób w wieku od 15 do 64 lat. Wskaźnik ten ukształtował się w 2022 r. na poziomie 29,9%.

Jeżeli chodzi o wyniki prognozy ludności na lata 2023-2060, wskazują one pogłębienie procesu starzenia się społeczeństwa mimo przewidywanego ubytku ludności o ponad 7 mln do 2060 r. Spodziewany jest postępujący proces starzenia się ludności.

Jeżeli chodzi o sytuację na rynku pracy, to biorąc pod uwagę sytuację na tym rynku w 2022 r., liczba osób aktywnych zawodowo właśnie w wieku 60 do 89 lat wyniosła prawie 1,5 mln osób i w porównaniu z rokiem poprzednim aktywność wzrosła o 1,2%, jeżeli chodzi o tę grupę osób. W gronie tym ponad 67% stanowili mężczyźni. W 2022 r. również współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 60 do 89 lat wynosił 15,7%, natomiast wskaźnik zatrudnienia tych osób ukształtował się na poziomie 15,5%.

Wśród osób starszych przeważają osoby nieaktywne zawodowo. Główną przyczyną bierności zawodowej jest oczywiście emerytura, którą w 2022 r. wskazywało w badaniach ponad 90% osób. Drugą istotną przyczyną bierności zawodowej osób starszych była choroba lub niepełnosprawność. Wskazywało na nią 326 tys. osób.

Na koniec grudnia 2022 r. osoby starsze w wieku 60-64 lata stanowiły 6,8% osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. W stosunku do roku poprzedniego, czyli 2021 r., liczba bezrobotnych seniorów zmniejszyła się o 10,2%, a udział ich wśród ogółu bezrobotnych pozostał na podobnym poziomie.

Jeżeli chodzi o sytuację ekonomiczno-społeczną seniorów należy zauważyć, że gospodarstwa domowe wyłącznie z osobami w wieku 60 lat i więcej utrzymują się przede wszystkim z emerytur lub rent, które w 2022 r. stanowiły ponad 80% ich dochodów. Dochody z pracy najemnej, w przypadku gospodarstw z osobami starszymi, stanowiły 10,4% ogółu dochodów, a dochody z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem to 2,7%. Poziom, dynamika i struktura dochodów oraz wydatków są istotnie zróżnicowane ze względu na miejsce zamieszkania seniora. Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych zamieszkujących w miastach jest lepsza niż gospodarstw na terenach wiejskich.

W 2022 r. przeciętny miesięczny dochód na jedną osobę w gospodarstwach domowych, wyłącznie w gospodarstwach z osobami starszymi, wyniósł 2622,69 zł i był o 16,1% wyższy niż w gospodarstwach, w których w skład wchodziły wyłącznie osoby młodsze. W przypadku przeciętnych miesięcznych wydatków sytuacja wygląda podobnie. Było to 1894,44 zł, czyli jest to wartość wyższa o ponad 26% niż w gospodarstwach prowadzonych przez osoby młodsze.

Gospodarstwa domowe wyłącznie z osobami starszymi rzadziej oceniały swoją sytuację materialną jak dobrą lub raczej dobrą w porównaniu do gospodarstw bez osób starszych. Najczęściej oceniały ją jako przeciętną. Najgorzej swoją sytuację materialną oceniały osoby w wieku 60 lat i więcej mieszkające samotnie, w szczególności samotnie na wsi.

Jeżeli chodzi i sytuację mieszkaniową, to gospodarstwa domowe składające się wyłącznie z seniorów, mieszkają w przeważającej części w budynkach wielorodzinnych, a 63% seniorów w 2022 r. mieszkało w takich budynkach. W domach jednorodzinnych, w analizowanym roku, mieszkało 36% seniorów w tego typu gospodarstwach. Użytkowanie mieszkań posiadających odpowiednie warunki techniczno-sanitarne zadeklarowało aż 96% gospodarstw, gdzie przebywały osoby w wieku 60 lat lub więcej.

Jeżeli chodzi o stan zdrowia i opiekę medyczną w informacji wskazaliśmy, iż ponad 32% osób starszych w wieku 60 lat i więcej mieszkających w Polsce oceniło swoje zdrowie na poziomie dobrym lub bardzo dobrym. W porównaniu do poprzednich lat oznacza to wzrost tego wskaźnika o prawie 3 pkt. procentowe. Częściej jako dobry lub bardzo dobry określali swój stan zdrowia mężczyźni niż kobiety.

W 2022 r. ze świadczeń zdrowotnych udzielanych w ramach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w zakresie pozaszpitalnym skorzystało ponad 3 mln osób, z tego ponad połowę stanowiły osoby starsze. Ponad 3,7 mln osób skorzystało ze świad-

czeń w izbie przyjęć lub SOR w trybie ambulatoryjnym. Osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły ponad 25% tej grupy.

Zgodnie ze sprawozdawczością z placówek ochrony zdrowia w 2022 r. udzielono łącznie ponad 330 mln porad, w tym osobom w wieku 65 lat i więcej 101 mln, co stanowiło 30% ogólnej tej liczby.

Na podstawie informacji w podstawowej opiece zdrowotnej lekarze udzielili osobom w wieku 65 lat i więcej prawie 60 mln porad, to jest ponad 1/3 ogólnej liczby udzielanych porad. Podobnie sytuacja wygląda w opiece specjalistycznej. Tam odnotowano 36 mln porad udzielonych osobom w tym wieku, czyli prawie 30%.

Zgodnie z danymi z Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą, wg. stanu na koniec grudnia 2020 r., w szpitalach funkcjonowało 51 oddziałów geriatrycznych, które dysponowały 1048 łóżkami.

Jeżeli chodzi o dostępne aktywności dla seniorów, dla osób starszych, to w odniesieniu do aktywności społecznej i kulturalnej osoby starsze biorą głównie udział w formach działalności kulturalnej organizowanych przez centra kultury, domy, ośrodki kultury oraz kluby i świetlice. Wybierane formy aktywności związane są często z miejscem zamieszkania seniora i dostępną lokalnie ofertą kulturalną. Różnice te obserwowane są szczególnie między ofertą dostępną na terenach wiejskich a dostępną w miastach. Seniorzy mieszkający na wsi włączają się w inne rodzaje działań kulturalnych i społecznych – jest tu różnica między mieszkańcami miast. Mieszkańcy miast, zwłaszcza większych, częściej angażują się w działalność np. uniwersytetów trzeciego wieku oraz w wolontariat. Natomiast mieszkańcy wsi decydują się między innymi na członkostwo w kołach gospodyń wiejskich oraz w zespołach ludowych.

Jeżeli chodzi o wolontariat, to osoby starsze również angażują się w tę formę. W I kwartale 2022 r. ponad 30% mieszkańców Polski w wieku 60 do 64 lat przynajmniej raz świadczyło taką formę wsparcia, aktywności. W grupie wiekowej 65 do 89 lat odsetek wolontariuszy wyniósł ponad 20%. Osoby wieku 60-89 lat stanowiły łącznie ponad 1/4 wszystkich wolontariuszy.

Jeżeli chodzi o formę aktywności w postaci uniwersytetów trzeciego wieku, jedną z ważnych form aktywności, jest właśnie uczestnictwo w zajęciach prowadzonych przez te uniwersytety. W roku akademickim 2021/2022, według badań Głównego Urzędu Statystycznego, działały 552 uniwersytety trzeciego wieku. Funkcjonowały one w różnych formach organizacyjno-prawnych, których większość stanowiły właśnie stowarzyszenia uniwersytetu trzeciego wieku, to jest 288 jednostek. Do tych uniwersytetów uczęszczało 86 tys. osób. Słuchaczami były głownie kobiety, osoby w wieku 60 do 79 lat. Działania edukacyjne aktywujące i integracyjne, które organizowały uniwersytety trzeciego wieku dla słuchaczy, obejmowały seminaria, zajęcia, imprezy kulturalno-artystyczne oraz działania społeczne. Ponadto w 2022 r. biblioteki publiczne odnotowały ponad 5 mln uczestników, z czego 17,5% stanowiły właśnie osoby starsze.

Jeszcze tylko kilka zdań, jeżeli chodzi o gminne rady seniorów. Zgodnie z danymi Ministerstwa Administracji i Spraw Wewnętrznych, pod koniec 2022 r. gminne rady seniorów działały w ponad 18% gmin w Polsce, to jest 456 rad.

Jeżeli chodzi o korzystanie z Internetu w Polsce w 2022 r. osoby w wieku 60 do 74 lat stanowiły 61% ogółu osób, które skorzystały z tej formy aktywności. Kilka razy dziennie z Internetu korzystało 28,5% osób w tej grupie wiekowej.

Jeżeli chodzi o aktywność sportową najbardziej aktualne dane wskazują, że kobiety seniorki gorzej niż seniorzy oceniają swoją sprawność fizyczną. W 2022 r. odsetek kobiet w wieku 60 lat i więcej, które oceniły swoją sprawność jako bardzo dobrą lub dobrą był blisko 6% niższy, niż w przypadku mężczyzn. Najpopularniejszą aktywność sportową wśród osób w wieku 60 lat stanowiła jazda na rowerze. Popularne wśród seniorów były również ogólnorozwojowe zajęcia ruchowe.

Ostatnim z elementów informacji jest rozdział dotyczący dokumentu „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność". Jest to dokument, który określa najważniejsze kierunki polityki senioralnej w nadchodzących latach oraz porządkuje działania instytucji publicznych w Polsce. Uwzględnia wdrożenie szeregu rozwiązań, między innymi w zakresie bezpieczeństwa seniorów, zdrowia,

przeciwdziałania samotności, aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także potrzeby dostosowania infrastruktury do potrzeb i możliwości osób starszych. Podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań zobowiązane są do zebrania oraz przedstawienia danych w ramach kolejnych edycji dokumentu, o którym właśnie rozmawiamy, czyli w ramach dokumentu „Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce za rok ubiegły".

Podsumowując. Według prognozy demograficznej w perspektywie do 2060 r. populacja Polski będzie stawała się niestety coraz starsza. Równolegle do przewidywanego spadku ludności i do poziomu prognozowanego 30,9 mln osób, spodziewany jest także stały wzrost liczby ludności w wieku senioralnym. W całym okresie prognozy obserwowana będzie większa liczba kobiet niż mężczyzn, szczególnie w przypadku osób w wieku senioralnym.

W 2022 r. następowało stopniowe wygaszanie epidemii COVID19, której skutki szczególnie mocno odczuwały osoby starsze w latach poprzednich. Spadek liczby zachorowań skutkował zmniejszeniem śmiertelności osób starszych.

Jeżeli chodzi o takie skrótowe przedstawienie informacji na temat osób starszych w Polsce za 2022 r., to dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję za przedstawienie informacji. Otwieram dyskusję. Proszę państwa posłów o zgłaszanie się do zabrania głosu. Jako pierwszy zgłosił się pan wiceprzewodniczący Michał Szczerba. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Michał Szczerba (KO):

Dobry wieczór państwu. Pani przewodnicząca, wysokie prezydia, pani minister, szanowni państwo. Informacja o sytuacji osób starszych powinna być – i taka była intencja ustawy o osobach starszych z 11 września 2015 r. – taką absolutnie najważniejszą debatą publiczną dotyczącą sytuacji polskich seniorów.

Mam wrażenie, że to opracowanie rzeczywiście jest ważnym spojrzeniem na tę problematykę, ale potrzebne są w przyszłości niezbędne ulepszenia związane z tym, żeby ten dokument – tak, jak ma to miejsce chociażby w Republice Federalnej Niemiec – co roku zawierał jakiś nowy element. Element nowy, czyli taki, który spojrzy na problematykę w sposób bardziej szczegółowy czy to w sytuacji mieszkaniowej, czy sytuacji dochodowej, czy sytuacji związanej z niezbędną opieką długoterminową.

Jest ten element stały, on jest elementem statystycznym, natomiast warto, żeby jeden konkretny temat wiodący w danym roku był poszerzony, żeby był przedmiotem również pracy specjalistów, bo przecież ten raport ma nam pomóc w kreowaniu polityki senioralnej.

Oczywiście ustawa o osobach starszych była uchwalana w całkiem innych okolicznościach. Mamy nową sytuację polityczną, mamy nową sytuację w ramach Rady Ministrów. Pojawiło się stanowisko ministra do spraw polityki senioralnej, którą to funkcję pełni pani minister Marzena Okła-Drewnowicz. Wiemy, że ustawa w sposób jasny zapisała, iż odpowiedzialnym za przygotowanie tej informacji corocznej jest minister właśnie właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. To też w przyszłości prawdopodobnie będzie wymagało zmiany ustawy o osobach starszych, która jest takim trochę niedokończonym dokumentem, do którego można dopisywać kolejne obszary aktywności seniorów, także związane przede wszystkim z ich reprezentacją i na szczeblu ogólnopolskim, bo przecież mamy ustawowe zabezpieczenia, jeśli chodzi o rady seniorów na trzech poziomach jednostek samorządu terytorialnego.

Chciałbym, żeby ta debata w odniesieniu do przyszłych lat była debatą włączającą, żeby partnerem w tej debacie były organizacje senioralne, organizacje reprezentujące osoby starsze. Niewątpliwie taką, jeszcze cały czas dość nieformalną, ale ważną płaszczyzną porozumienia, jest Obywatelski Parlament Seniorów. Mam nadzieję, że sesja tegoroczna zostanie niebawem ustalona przez pana marszałka Hołownię i dwie nasze komisje, i Komisja rodziny i Komisja Polityki Senioralnej, będą wspierać to wydarzenie.

Chciałbym jeszcze raz serdecznie podziękować za tę pracę, która została wykonana w ramach przygotowania tej informacji. Ona pokazuje, że są przestrzenie jeszcze, które wymagają nowych regulacji. Te nowe regulacje oczywiście będą też spójne z polityką

Rady Ministrów i z tymi wszystkimi pomysłami, które również pojawiają się w przestrzeni publicznej, ale które przede wszystkim wypływają ze środowiska seniorów. Takim elementem oczywiście, który jest bardzo istotny, nad którym w tej chwili pracujemy, jak państwo wiecie również pracując nad budżetem państwa na obecny rok, jak i ustawą okołobudżetową, jest waloryzacja. Waloryzacja świadczeń emertytalnych, świadczeń rentowych, która w przypadku inflacji powyżej 5% powinna być waloryzacją dwa razy do roku. To jest myślę, że konkretny postulat, który również państwo kreowaliście, a na który jest potrzebna odpowiedź.

Jeszcze raz bardzo dziękuję urzędnikom, którzy przygotowali ten dokument jednocześnie prosząc o taką dyskusję, być może w formule przyszłej Rady do spraw Polityki Senioralnej, abyśmy każdego roku wybrali sobie temat wiodący, który będzie w tej informacji elementem takim, który przedstawi nam nową rzeczywistość, przedstawi nam nowe propozycje, które będziemy mogli później wdrażać. Bardzo państwu dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję panie przewodniczący za te podziękowania, bo to zawsze jest miłe, kiedy dziękujemy tym, którzy wykonali pracę przy sporządzeniu dokumentu. Ten dokument jest szczególnie obszerny. Zapewniam też, panie przewodniczący, że ten dobry zwyczaj obecności na każdym posiedzeniu Komisji Polityki Senioralnej, bo za tę Komisję mogę odpowiadać, ale także na posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, w której pracowałam również w poprzedniej kadencji i jeszcze tej wcześniejszej, taki zwyczaj był. Na pewno strona społeczna była obecna, a że jest obecna bardzo licznie, to widać także na tym dzisiejszym naszym posiedzeniu. Zawsze uczestniczyli przedstawiciele wielu organizacji, które pracują na rzecz seniorów, ale także przedstawiciele Rady ds. Polityki Senioralnej przy ministrze rodziny i polityki społecznej.

O głos prosiła pani poseł Iwona Kozłowska. Uprzejmie proszę.

Poseł Iwona Kozłowska (KO):

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni goście. Rzeczywiście, ta informacja jest bardzo nie tylko objętościowo, ale również treściowo obszerna i szczegółowa.

Chciałabym się tutaj dopisać do słów, które powiedział pan przewodniczący Michał Szczerba, na temat ustawy o osobach starszych, nad którą miałam ogromną przyjemność pracować wraz z panem przewodniczącym. Ona weszła w życie w 2016 r. dokładnie 1 stycznia. Niestety mam taki niedosyt, że nad tą ustawą dalej nie przebiegały prace. Nie było wpisanych programów, które mogłyby być systemowo realizowane, czego brakuje. Bo oczywiście tych programów jest bardzo dużo skierowanych do osób starszych i one są świetne realizowane zarówno przez organizacje pozarządowe, jak i przez samorządy lokalne, natomiast cały czas to są programy.

Tutaj przeglądając rzuciła mi się w oczy chociażby kwestia asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Są środki przeznaczane dla jednostek samorządu terytorialnego, czy asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami, dla organizacji pozarządowych, opieka wytchnieniowa. Mamy też program Profilaktyka 40 Plus. Ale wszystkie te zadania są w postaci programów. Zostały one sprawdzone, zrealizowane. Okazało się, że faktycznie one spełniają swoją rolę i dobrze byłoby, aby one znalazły się chociaż w ustawie o osobach starszych i działały już w systemie tego wsparcia seniorów.

Tutaj właściwie nawet nie mam pytania, ale taką wskazówkę do dalszej pracy zarówno naszej Komisji, jak i pań minister. Zarówno pani minister do spraw seniorów i polityki senioralnej, jak i do pani minister polityki społecznej i rodziny, aby przeanalizować możliwości systemowego rozwiązywania tych problemów, ważnych dla seniorów, nie tylko w postaci programów, ale również realizacji w okresie ciągłym, aby seniorzy mieli poczucie bezpieczeństwa, a także organizacje pozarządowe i samorządy też miały pewność finansowania tego typu działań. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani poseł. Uprzejmie proszę, pan poseł, pan minister Stanisław Szwed.

Poseł Stanisław Szwed (PiS):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo. Informacja o sytuacji osób starszych dotyczy 2022 r., ale warto sobie przypomnieć te informacje, które przedstawialiśmy przez ostanie 8 lat dotyczące sytuacji osób starszych.

Oczywiście nie da się tego zawrzeć tylko w relacji z Ministerstwa Polityki Społecznej i Rodziny, Ministerstwa Polityki Senioralnej, bo to jest szeroki obszar. Taki też był cel tej informacji. Co roku do tej informacji dokładaliśmy jakieś nowe elementy, które są zawarte w tej informacji. W tej informacji są zawarte również działania, które podejmowały inne resorty, inne jednostki. Bardzo ważny komponent, jaki wprowadziliśmy, to jest kwestia związana z polityką na szczeblu wojewódzkim, na szczeblu regionalnym i te informacje się mieszczą. Ci, którzy pamiętają pierwsze dokumenty, wiedzą, że były mniej obszerne. Teraz to jest dokument kilkuset stronicowy. Oczywiście można dołożyć kolejne elementy, bo sama informacja ma ten cel, abyśmy z niej wyciągali na przyszłość wnioski. Ale ta informacja zawiera też te działania, które podejmowaliśmy w ostatnich 8 latach, w kierunku osób starszych. Wyraźnie z informacji wynika, ile dobrych rzeczy działo się w obszarze wsparcia osób starszych, zarówno w obszarze wsparcia materialnego, wsparcia opiekuńczego. Wiemy, bo to wynika z pierwszej części materiału dotyczącego sytuacji demograficznej, że osób starszych nam przybywa i wydłuża się też wiek przeżycia, z czego się cieszymy, ale to też nowe wymagania.

Warto tutaj wspomnieć – oprócz tego materiału, o którym była mowa „Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność" – również o tych strategiach, które zostały przygotowane w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, dotyczących zarówno strategii demograficznej, jak i strategii rozwoju usług społecznych, bo w tych strategiach są zawarte rozwiązania, które mają służyć poprawie sytuacji osób starszych. Ten materiał też pokazuje, w jakim kierunku powinniśmy zmierzać, w jakim kierunku wspierać te osoby, które potrzebują najbardziej tego wsparcia.

Również w tym materiale są zawarte informacje o programach dotyczących aktywności osób starszych (program „Senior +", program „Aktywni+") ale też nowe działania, które są tutaj ujęte. Chodzi tutaj o powoływanie rad senioralnych na poziomie wojewódzkim, powiatowym, gminnym. Jest to nowa inicjatywa, którą wprowadzaliśmy w życie. To jest również w tych materiałach.

Patrząc w przekroju tych ostatnich lat, to jest dobry materiał, potrzebny materiał. Bardzo dziękuję wszystkim departamentom naszego ministerstwa. Mówię naszego, bo te informacje przez ostanie lata miałem zaszczyt też przygotowywać. Dziękuję również wszystkim innym resortom i jednostkom, które przyczyniły się do tego, że dzisiaj mamy dobry materiał, z którego możemy korzystać. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Uprzejmie proszę, o głos prosił pan poseł Marcin Grabowski. Bardzo proszę.

Poseł Marcin Grabowski (PiS):

Wysokie Prezydium, pani minister, szanowne koleżanki i koledzy posłowie. Jako poseł pierwszej kadencji chciałbym tutaj się podzielić swoim spostrzeżeniem. Miałem przyjemność przez ostanie 5 lat mocno pracować w terenie, czyli spotykać się z różnymi grupami społecznymi w subregionie ostrołęckim jako radny wojewódzki województwa mazowieckiego. Grupą społeczną, z którą też miałem kontakt, właśnie byli seniorzy. Tutaj myślę, że warto byłoby, już padły podziękowania, ale ja również chciałbym podziękować w imieniu właśnie tamtych osób, które wielokrotnie dziękowały mojej osobie, gdzie ja, jako radny wojewódzki, niestety nie mogłem powiedzieć, że gdzieś się przyczyniłem mocno do tego. Te osoby, które na pewno przyczyniły się do poprawy sytuacji seniorów przez ostatnie kilka lat, to są ministrowie tutaj. Jest przecież była minister pani Maląg, pan minister Szwed i tutaj ogromne słowa podziękowania za te programy społeczne dla tych naszych seniorów. Bo to przecież nasi rodzice, nasi dziadkowie, którzy powinni cieszyć się dużym szacunkiem – i na pewno tak jest, bo nie wyobrażam sobie, żebyśmy nie szanowali osób starszych. Tutaj ogromne słowa uznania za te programy, za trzynastą, czternastą emeryturę. To są ogromne środki finansowe, które popłynęły do najstarszych osób. Nawet uśmiecham się, bo przecież sam jestem beneficjentem pro-

gramu „500+”, a teraz „800+” dla moich dzieci. To też jest program wspierający wbrew pozorom seniorów, bo seniorzy też mają dzieci, wnuki i to też jest odciążenie rodzin. Dlatego ogromne podziękowania.

Moje pytanie do pani minister. Przepraszam, że siedzę plecami do pani minister, ale niestety nie mam mikrofonu z tej strony. Jest to pytanie na przyszłość. Gdzieś tam doniesienia medialne, gdzieś jakieś różne spekulacje słyszymy. Nie wiem, czy trwają jakieś prace, czy może jakieś pomysły ministerstwo ma jeszcze w związku z tą grupą seniorów, żeby jeszcze ich wspierać? Czy te programy, które są, zostaną utrzymane? Przede wszystkim pytam o trzynastą, czternastą emeryturę, bo to jest ogromna pomoc dla tej grupy. Wiemy, że w tym roku budżet to obejmuje, ale lata przyszłe? Pytam jako człowiek, który też ma rodziców i dziadków pytam, ale też jeżdżąc teraz w terenie, już jako poseł, chciałbym też mieć takie informacje. Pozdrawiam wszystkich seniorów w Polsce. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Pani poseł Wioleta Tomczak bardzo proszę.

Poseł Wioleta Tomczak (Polska2050-TD):

Dzień dobry państwu. Szanowne prezydium. Też chciałabym podziękować za tego typu opracowania, bo one są znaczące, żebyśmy mogli się wdrożyć w szczegóły.

O ile tutaj pani dyrektor przedstawiała nam ogólnikowo i można by wywnioskować, że to stosunkowo dobrze wygląda, że mamy np. w tych działalnościach wolontariackich, w aktywnościach prospołecznych 30% aktywnych osób powyżej 60 roku życia, to na co dzień możemy się zderzyć z tym, że bardzo dużo osób czuje się wykluczonych z różnego rodzaju akcji, dostępu, wiedzy, informacji i tego, żeby móc korzystać faktycznie z tego, co z poziomu centralnego, krajowego, czy też samorządowego, czy poprzez organizacje pozarządowe, jest im oferowane. To jest moje prywatne wrażenie. Nie wiem, czy państwo się z nim zgodzą, ale ja właśnie odnoszę takie wrażenie, że jeżeli osoba starsza chce korzystać z jakichś aktywności, to dotrze do tych informacji i faktycznie „wychodzi” sobie, tak kolokwialnie powiem, te informacje dotyczące tego, gdzie można się zaangażować albo skorzystać z różnego rodzaju programów. Z kolei o wiele za mało wychodzimy do ludzi zwłaszcza samotnych informując ich o tym, że coś jest dostępne i z czegoś mogą skorzystać, a jak koniec końców się o tym dowiedzą, to dość często okazuje się, że nie ma już miejsc, limit się wyczerpał i nie mogą z różnego rodzaju aktywności skorzystać.

Teraz przejdę płynnie, mam nadzieję, do tematu zdrowia, bo bardziej w nim jestem wyspecjalizowana. Przeglądając ten raport i to, co pani dyrektor tutaj powiedziała, mamy 51 oddziałów geriatrycznych w Polsce co stosunkowo może wydawać się liczbą zaspokajającą, ale pamiętajmy, że osoby po 60 roku życia potrzebują dostępu do poradni geriatrycznych. Tutaj już, jak sprawdziłam przed chwilą na stronie NFZ, możemy szacować, że jest ich w Polsce około 100. To oznacza, że nawet w każdym powiecie nie ma takiej poradni geriatrycznej. Społeczeństwo nam się starzeje. Te poradnie geriatryczne są niezwykle istotne ze względu na to, żeby właśnie nie doszło do nieodpowiedniego leczenia w związku z wielochorobowością i żeby utrzymać ludzi przy jak najlepszej jakości życia jak najdłużej.

Chciałabym również zwrócić uwagę, że owszem chwalimy się różnymi rzeczami, ale pamiętajmy, że kilka lat temu po pandemii został wprowadzony program „Profilaktyka 40+”, z którego także mogą korzystać osoby po 60 roku życia, bo są osobami po 40 roku życia. Tutaj w tym raporcie jest uwzględnione, że w 2022 r. z programu skorzystało niespełna 500 tys. osób, co stanowi 5% lekko szacując właśnie seniorów. Jest to zdecydowanie za mało patrząc na to, jak powinniśmy rozpropagować ten program i jak osoby po 40 roku życia, ale także po 60 roku życia, powinny kontrolować swoje zdrowie właśnie poprzez profilaktykę.

Stąd uczulam, żebyśmy nie patrzyli na tego typu raporty słodząc, jak to jest dobrze i fajnie, ile to robimy, ale myśląc o tym, co możemy zrobić więcej, żeby z tych programów korzystało jak najwięcej osób. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani poseł. Tak właśnie do tej pory ministerstwo robiło. To jest raport za 2022 r. Za 2023 r. też będziemy przyjmowali i będzie można porównać. O to właśnie chodzi, by był to materiał nie tylko analityczny, ale wyjściowy do kolejnych działań. Bardzo dziękuję. Udzielam głosu pani poseł Marlenie Maląg. Proszę bardzo.

Poseł Marlena Magdalena Maląg (PiS):

Szanowni państwo przewodniczący, szanowni państwo. Przede wszystkim chciałabym gorąco podziękować za przygotowanie tego raportu zespołowi Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z tych czasów, kiedy to rząd Prawa i Sprawiedliwości politykę senioralną prowadził, i obecnemu tutaj panu ministrowi, panu posłowi Stanisławowi Szwedowi. Przede wszystkim chciałabym zwrócić uwagę na to, że polityka społeczna dla rządu przez te 8 ostatnich lat była polityką priorytetową. Kiedy dzisiaj w przestrzeni publicznej słyszymy o tym, że będą dwukrotne waloryzacje, że będzie tamto, siamto – konkretów nie mamy jeszcze żadnych.

Pozwolę sobie podsumować bardzo krótko to, co rzeczywiście zostało zrobione, takie solidne fundamenty wsparcia finansowego, aktywności osób starszych, troski o osoby starsze.

Sytuacja finansowa osób starszych zmieniła się przez te 8 ostatnich lat. To przede wszystkim godne waloryzacje – nie groszowe waloryzacje, ale godne, a jeżeli sytuacja była trudna, to były waloryzacje kwotowo-procentowe – i wprowadzenie na stałe, na mocy ustawy, świadczeń takich, jak trzynasta, czternasta emerytura. My w przestrzeni publicznej słyszymy i będziemy oczywiście świadkami tego, jak te świadczenia będą i czy będą realizowane. Oczywiście wymaga to zmiany ustaw, choć w obecnej sytuacji, którą obserwujemy nie wiem, czy nie będzie to zmieniane jakimiś innymi aktami quasi-prawnymi. Natomiast trzynasta, czternasta emerytura – ona zmieniła rzeczywiście godność osób starszych. Przypomnę, że w ubiegłym roku, kiedy poziom inflacji był wyższy, czternasta emerytura była na bardzo wysokim poziomie, aby po prostu osobom starszym pomóc. Także aktywność osób starszych jest bardzo ważna. Tworzenie domów, klubów seniora. Program „Aktywni+" dla organizacji pozarządowych przyczynił się do tego, że ta aktywność osób starszych jest bardzo dobra.

Wnioski, które wypływają z tego raportu, oczywiście są wnioskami do dalszej pracy. Raport jest po to przygotowywany, żebyśmy podsumowali to co jest i wyznaczyli sobie dalsze kierunki. Dlatego też, będę z wielką ciekawością dopytywała, jakie konkretne działania dla seniorów będą zrealizowane? Nie opowiadane: co przygotujemy, co zrobimy. Bo waloryzację dwa razy w roku można przeprowadzać, tylko tę waloryzację trzeba najpierw przygotować. Trzeba przygotować ustawę. Póki co tej ustawy jeszcze nie widzimy.

Jeszcze raz serdecznie dziękuję za przygotowanie tego sprawozdania za 2022 r. Chciałabym podkreślić, że w DNA poprzedniego rządu Prawa i Sprawiedliwości jest wsparcie w zakresie polityki społecznej, w zakresie wsparcia osób starszych tak, jak dzisiaj powiedzieliśmy, ale także rodzin.

Przed chwilą tutaj przeczytałam sobie na Twitterze, że zostało podane, że świadczenie np. „800+" – choć to nie jest akurat temat dzisiejszej Komisji – jest wypłacane wcześniej niż ustawa przewiduje. Z tego co wiem, ustawa z lipca ubiegłego roku przewidywała, że świadczenie będzie wypłacane od 1 stycznia tego roku. Zatem nie wiem, co rząd zrobił wcześniej – zrobił to, co nasz rząd przygotował. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Uprzejmie proszę pani poseł Maria Kurowska.

Poseł Maria Kurowska (PiS):

Szanowne prezydium, szanowni państwo posłanki i posłowie. Myślę, że sytuacja osób starszych w ciągu ostatnich 8 lat diametralnie się zmieniła. To widać, słychać i czuć. Gdy jesteśmy wśród społeczności na różnego rodzaju przedsięwzięciach, ale nie tylko, wszędzie ludzie mówią: proszę pani, tak dobrze jak w tej chwili to mnie się jeszcze nigdy nie żyło, mam na wszystko, nie muszę się martwić.

Oczywiście, gdy przychodzą jakieś choroby, to wtedy te pieniążki są większe potrzebne. Natomiast, gdy w miarę spokojnie przebiega ten czas dojrzałości to jest to duże wsparcie. I to są właśnie te programy, bo trzeba przyznać, że mamy się czym pochwalić. Te pro-

gramy powstały w ciągu ostatnich 8 lat. Są to programy rządu Prawa i Sprawiedliwości. Zarówno trzynastka, czternasta, ale też przecież pomysł klubów seniora czy różnych spotkań senioralnych, na które organizacje pozarządowe dostają pieniądze. To jest też wielka sprawa, bo seniorzy mogą się spotkać.

Prawda jest taka, że do tej pory seniorom pomagała tylko Caritas Polska. Wiem, że w mojej parafii również przewodnicząca mówiła, jak oni bardzo czekali na te paczuszki z okazji jednych świąt, drugich. To było dla nich duże wsparcie. Teraz mi mówią i czasem nawet dzwonią: już nie musicie mi przynosić, już mam. Dajcie teraz komuś innemu. To świadczy o tym, że ta materialna sfera bardzo się poprawiła.

Ale seniorzy to nie tylko pieniądze, nie tylko finanse, to też ich aktywność. Dużo seniorów bardzo korzysta zarówno z naszej telewizji publicznej. Przyzwyczaiło się do tych programów, które były: TVP Info, TVP1, TVP2. To, co się stało właśnie na święta, bardzo ich zabolało. Czuli się zupełnie zagubieni, chodzili po punktach naprawy, że im się telewizory popsuły. To, na co obecny rząd skazał na same święta seniorów, jest po prostu wstrętne. Nie powinno tak być. Nie będę już wspominać tego czasu, kiedy seniorów ktoś określił, że to są „moherowe berety". Widać tu pogardę wobec osób starszych. Myśmy to wyprowadzili na prostą i teraz tylko nie zepsujcie następny rządzie tego, aby dalej tworzyć ten szacunek wobec osób starszych i aby pomagać osobom starszym. Wszystko, co mamy, to przecież te pokolenia wcześniejsze nam wypracowały.

Życzę, abyśmy pomagali seniorom, aby czuli się naszą piękną wspólnotą, jak i chrześcijańską, bo przecież dzięki Radiu Maryja i Telewizji Trwam, które teraz są, oni przygotowują się na ten ostatni czas życia. Wiadomo, ciało umiera a dusza nie. Dlatego dbajmy o tę duszę i nie utrudniajmy im tego. Niech spokojnie przygotowują się do tego najważniejszego dnia – przejścia na drugą stronę i życia dalej. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani poseł. Szanowni państwo jeszcze się nie skończyła pierwsza tura pytań, ale ponieważ pan przewodniczący Michał Szczerba zapomniał jeszcze o coś zapytać, to w drodze wyjątku panie przewodniczący, bo już drugi raz w pierwszej turze, proszę uprzejmie.

Poseł Michał Szczerba (KO):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo. Przepraszam, ale nie zauważyłem pani minister Agnieszki Dziemianowicz-Bąk – minister rodziny, pracy i polityki społecznej. Moje pytanie oczywiście skierowałem do pani minister Okła-Drewnowicz, ale to są również pytania do pani minister.

To jest kwestia, tak jak powiedziałem, po pierwsze – ustawy o osobach starszych i gotowości do współpracy tak, aby ten akt prawny uczynić lepszym, doskonalszym, bardziej odpowiadającym na potrzeby dzisiejszego dnia. Po drugie, kwestia reprezentacji osób starszych i wola też ministerstwa do współpracy z Obywatelskim Parlamentem Seniorów. Chciałbym zwrócić uwagę na to, że rok 2025, czyli przyszły rok, będzie bardzo wyjątkowy, bo to jest również rok jubileuszu 50-lecia ruchu Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Mam nadzieję, że ta współpraca również między Kancelarią premiera, między panią pełnomocniczką a Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej będzie zasadnicza.

Chciałbym jeszcze zapytać o jedną kwestię. Uważam, że ważne jest to, żebyśmy na początku każdej kadencji określali sobie jakieś priorytety. Moim zdaniem tematem absolutnie zaniedbanym jest kwestia wspierania osób z chorobami otępiennymi, z chorobami Alzheimera. Tutaj potrzebna jest współpraca oczywiście sektora polityki społecznej, ale również Ministerstwa Zdrowia, które to ministerstwo powinno przygotować wreszcie narodowy program alzheimerowski, program dla osób z chorobą otępienną. Do tego również zobowiązała nas Światowa Organizacja Zdrowia. To jest pytanie do obu pań minister. Czy jest gotowość do współpracy również w tym zakresie?

Chciałbym również powiedzieć, że na mój wniosek w planie pracy Najwyższej Izby Kontroli na ten rok znalazła się kontrola tego obszaru. Mam nadzieję, że również ten raport, który zostanie przedstawiony przez kontrolerów, będzie dla nas nie tylko źródłem poznawczym, dotyczącym tej sytuacji i wsparcia opiekunów osób chorujących, ale

przede wszystkim pozwoli nam wyciągnąć konkretne wnioski. Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję panie pośle. Bardzo proszę, pan poseł Marcin Romanowski.

Poseł Marcin Romanowski (PiS):

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysokie Komisje, panie minister, szanowni państwo. Ten dokument rzeczywiście jest świetnym podsumowaniem nie tylko tego ostatniego roku, ale ostatnich kilku lat polityki senioralnej, tego niesamowitego rozwoju zarówno pod względem wsparcia finansowego dla seniorów, jak też wsparcia ich aktywności. Pozostaje rzeczywiście, dołączając się do głosów również przedmówców, wyrazić nadzieję, że te projekty będą kontynuowane.

W tym kontekście mam pytanie. Raport zawiera również bardzo ważny element w postaci opisu dobrych praktyk – praktyk innowacyjnych. W jaki sposób ministerstwo chce je wspierać, promować? Tutaj jest wiele ciekawych praktyk, projektów, chociażby z województwa lubelskiego. Wiem, że jest ich znacznie więcej w innych województwach. Myślę, że to podejście, żeby opierać się na dobrych doświadczeniach i upowszechniać je w innych miejscach, jest na pewno dobre. Pytanie. Jak w tym roku ministerstwo ma zamiar to realizować? Czy ministerstwo będzie wspierać przygotowywanie programów strategicznych, dokumentów strategicznych wspierając samorządy wojewódzkie, ewentualnie samorządy niższego stopnia? Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dziękuję panie pośle. Bardzo proszę, pani poseł Joanna Wicha.

Poseł Joanna Wicha (Lewica):

Dziękuję bardzo. Ja też dziękuję za przygotowanie tego raportu i też chciałabym powiedzieć, że niestety nie jest tak różowo, jak tutaj niektóre osoby przedstawiają.

Byłam w ostatnim czasie na trzech spotkaniach z seniorami, z czego jedno spotkanie to był panel „Rzeczpospolita Seniorów”, gdzie była bardzo duża grupa seniorów. Byłam w OPZZ u pana Sebastiana Kotwina na spotkaniu z seniorami, gdzie też byli seniorzy i na jeszcze jednym wydarzeniu, którego nazwy w tej chwili nie pamiętam. Przyznam szczerze, że nie usłyszałam tam jakiś ogromnych zachwytów ze strony seniorów na temat polityki senioralnej i tego, że się tak wspaniale poprawiło i cudownie żyje seniorom w naszym kraju. Niestety poprzedni rząd miał taką tendencję do tworzenia programów, a samymi programami nie da się realizować postulatów, które w tych programach są. Nie chodzi o to, że ja chcę krytykować. Oczywiście te programy…na przykład program „Centra 75+”, to jest projekt pana prezydenta, który mówi o szczególnej opiece geriatrycznej i to jest bardzo dobry program, tylko jest jeden problem z tym programem. Nie ma kto go realizować, ponieważ nie mamy pediatrów, nie mamy pielęgniarek geriatrycznych… przepraszam geriatrów. Przepracowałam w szpitalu pediatrycznym, stąd to przejęzyczenie. Nie mamy geriatrów, nie mamy pielęgniarek geriatrycznych. W roku 2023 tylko 200 pielęgniarek skończyło specjalizację z geriatrii. Mamy 560 geriatrów w Polsce, w tym czynnych 400. Nie będę już wspominała o braku szpitali geriatrycznych, przychodni geriatrycznych, miejsc w szpitalach dla seniorów, jak również pracowników DPS-ów, których też nie ma, bo zarabiali tak nędznie przez ostatnie 8 lat, że nikt nie chce podejmować tej pracy. Jest to praca odpowiedzialna, trudna i ciężka i nikt nie będzie jej wykonywał za jakieś absurdalne pieniądze.

Jeszcze jedna rzecz. Kolejny program „Senior+” to są tzw. domy opieki dziennej. Jest to program realizowany przez samorządy, ale jest też jeden problem. Samorząd dostaje pieniądze na ten program tylko na 2 lata, a potem musi sobie radzić sam. Dlatego samorządy nie realizują tego projektu, który jest świetny oczywiście. Bardzo bym chciała, żeby takie centra były, ale ich po prostu nie będzie, bo przy obecnym dofinasowaniu samorządów i tego, że muszą również zapłacić pracownikom, po prostu te centra nie będą powstawały, bo samorządy nie będą w stanie ich dalej prowadzić. To tyle jeśli chodzi o obecną sytuację, jeżeli chodzi o seniorów.

Natomiast mam pytanie do tego raportu. Co mnie zaskoczyło? To, że jest tak dobrze oceniane wśród osób starszych to, że mają dobre warunki mieszkaniowe. Bardzo się z tego cieszę. Nie ma tam żadnych danych dotyczących czy są to budynki z windami, a jest to dosyć istotne dla seniorów, i z podjazdami. Wydaje mi się, że też nic nie ma w tym raporcie na temat domów wspomaganych, mieszkań wspomaganych.

Jeszcze mam tutaj pozaznaczane, np. korzystanie przez seniorów z Internetu, z komputera. Tutaj jest podane, że wśród osób w wieku 60-74 lata to stanowi 61,1% ogółu naszych seniorów. To jest mało, według mnie, bo to jest ledwie ponad połowa. Chciałabym zapytać, jakie narzędzia, jakie kompetencje podjęto, żeby zwiększyć tę dostępność? Żeby seniorzy chcieli korzystać z tych narzędzi. Jest to również ważne w sytuacji, w której seniorzy mieszkają nie w mieście i nie mają takiego łatwego dostępu do przychodni, do transportu i na przykład zapisanie się do lekarza to nie jest pójście sobie ulicę dalej i zapisanie się do przychodni. Byłoby bardzo dobrze, gdyby mogli skorzystać z elektronicznej możliwości zapisania się do specjalisty.

Jeszcze na koniec jedna rzecz. Mam jeszcze wiele pytań, ale nie chcę zabierać czasu. Jestem w Komisji Obrony Narodowej i chciałabym wrzucić taki temat, o którym się chyba w ogóle nie mówi. Mianowicie to, czy w ogóle zastanawiamy się nad tym, jak sobie poradzą seniorzy w sytuacji, kiedy trzeba będzie się ewakuować? Czy w ogóle ktokolwiek o tym mówi, że obrona cywilna w naszym kraju leży, że nie wiemy, gdzie są bunkry, gdzie są schrony, gdzie się mamy udać, jak się mamy ewakuować? Powiedzmy sobie, że dopóki jesteśmy osobami młodymi, może sobie jakoś poradzimy, ale co z osobami samotnymi, z osobami obłożnie chorymi, leżącymi w łóżkach, uwięzionymi w nich? Jeżeli nie mamy pracowników opieki społecznej przypisanych tym osobom, żeby się nimi zaopiekowali, może nawet nie wiedzą, że powinni to zrobić, bo może nie ma takich mechanizmów? Chciałabym to poddać pod dyskusję, żeby może się zastanowić nad tym, bo w tej chwili dużo się mówi, że obrona cywilna powinna być bardziej rozwijana, a nie mówi się o tym w kontekście seniorów. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani poseł. Tak, jak słusznie pani przewodnicząca zauważyła, to temat na osobną dyskusję i pewnie warto ją podjąć, ale co do pani głosu, odniosę się, jeśli pani pozwoli.

Jeśli chodzi o kwestię związaną z liczbą lekarzy doskonale pani wie, że jest to bardzo długotrwały proces i wiele lat zajmuje kształcenie lekarzy, w tym lekarzy specjalistów. Tylko przypomnę, że gdyby nie działania rządu Prawa i Sprawiedliwości podejmowane już od pierwszego roku, czyli od 2015–2016 r., dotyczące zwiększenia liczby uczelni kształcących lekarzy i wzrostu liczby lekarzy, to dzisiaj ta sytuacja byłaby zupełnie inna, czyli dużo gorsza. Rok 2015 zastaliśmy z 15 uczelniami. Dysponuję danymi z 2022 r., więc adekwatnie do informacji, nad którą pracujemy dzisiaj, w 2022 r. były to 22 uczelnie kształcące lekarzy. Liczba studentów w 2014–2015 r. to 32 695, w 2022 r. to blisko 45 000 studentów. Do tego jeszcze mamy wzrost o ponad 12 000 studentów medycyny. Zatem, pani poseł, rozumiem, że …nie, nie przewidujemy dyskusji, kolejna osoba jest w tej chwili w kolejce i oczekujący kolejny poseł otrzyma głos.

Chcę powiedzieć tak. Mam ogromną nadzieję i rozumiem, że państwo, będąc teraz u steru władzy, znajdziecie takie mechanizmy i takie narzędzia, żeby zachęcić osoby, które kształcą się na kierunkach medycznych – pani poseł mnie nie słucha, a chciałabym teraz pani odpowiedzieć – żeby zechciały wybierać specjalizację w obszarze np. geriatrii. To tylko o to chodzi. Nikt nie może nikomu tego narzucić. Rolą Ministerstwa Zdrowia jest takie kształtowanie polityki zdrowotnej, aby zachęcać. My takie instrumenty przyjęliśmy. W 2015 r. ówczesny minister zdrowia pan profesor Radziwiłł, już pracował nad tym, żeby w odpowiedni sposób zachęcić studentów medycyny do tego, żeby wybierali te specjalności, które są potrzebne polskiemu społeczeństwu. Wzrost lekarzy nastąpił. Za 2023 r. te dane są jeszcze wyższe. Jest również zdecydowanie większa liczba uczelni, bo to też jest właśnie problem zbyt małej wciąż liczby uczelni kształcących w zawodach medycznych. Bardzo pani poseł dziękuję. Proszę o głos pana posła Tadeusza Tomaszewskiego.

Poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Szanowna pani przewodnicząca, szanowne panie minister, Wysokie Komisje. Raport za 2022 r. pokazuje działania władzy publicznej, w szczególności instytucji rządowych i odzwierciedla stan faktyczny. Natomiast to było rok, w którym swoje negatywne żniwo zbierał COVID19. Myśmy w Polsce, zwłaszcza wśród seniorów, mieli dużą ponadwymiarową liczbę zgonów. Jak podaje EUROSTAT w Polsce w 2022 r. było ponad 15% ponadwymiarowych zgonów, w szczególności na oddziałach intensywnej terapii. Można powiedzieć tak, że dotyczyło to wszystkich. Wszyscy na swój sposób walczyli. Niemniej jednak, to władza publiczna, władza rządowa odpowiada za system ochrony zdrowia. Tutaj powinniśmy wyciągać odpowiednie wnioski, bo te wskaźniki plasują nas na końcu Europy, są porównywalne jak w Bułgarii.

Drugą kwestią, którą chciałbym podnieść, jest sprawa aktywności seniorów. Tak, to prawda, że zmiany przepisów prawa pozwoliły między innymi aktywizować, organizować się seniorom w gminne rady seniorów, ale to nadal tylko trzysta pięćdziesiąt parę tych rad na 2,5 tys. gmin. Jeszcze jesteśmy daleko do samoorganizowania. Państwo nie zastąpi aktywności seniorów, organizacji pozarządowych skupiających seniorów i władzy samorządowej. To oczywiście musi być wspólna inicjatywa. Natomiast tam, gdzie powstały, rzeczywiście nadają ton tej polityce lokalnej, senioralnej. Uruchamiają bardzo ciekawe projekty finansowane z budżetu samorządów, wspierane przez budżet państwa. Np. Miejska Rada Seniorów w Poznaniu pod kierunkiem pana prof. Antoniego Szczucińskiego, czy szereg innych w Czerniejewie, w Gnieźnie, gdzie rady funkcjonują od kilku lat i wspólnie z samorządami wprowadzają wiele ciekawych rozwiązań. Pan prof. Szczuciński powiedział na spotkaniu z Radą Seniorów w Gnieźnie, że jedną z najbardziej oczekiwanych usług przez osoby starsze, samotne, jest pomoc w myciu pomników. Czyli ta dbałość o pamięć o najbliższych seniorów jest bardzo duża. Często niepełnosprawność, stan zdrowia nie pozwala samodzielnie uczynić tego, co jest dla nich bardzo ważne. Stąd chociażby tego typu kwestie mają bardzo ważny wpływ na samopoczucie seniorów.

Tutaj myślę, że mamy wspólnie wszyscy wiele do zrobienia, jeśli chodzi o sytuację samotnych seniorów, często zamkniętych w blokowiskach. W środowisku wiejskim jednak ta rodzina wielopokoleniowa w większym stopniu funkcjonuje. Stąd ten problem w mniejszym stopniu tego obszaru dotyczy.

Dzisiaj właśnie potrzeba wsparcia tych samotnych seniorów. Jednym z elementów takiego wsparcia ekonomicznego zapewne jest projekt renty wdowiej, co jako pomoc samotnym seniorom zostało zapisane w umowie koalicyjnej. W związku z tym myślę, że będzie ona w najbliższym czasie, w tym roku rozpoczęta, jeśli chodzi o wszelkie procesy związane z jej realizacją i wdrażaniem, jak również pomoc środowiskowa związana z pomocą z codziennym funkcjonowaniu.

Kiedy rozmawiam z tymi osobami – w większości to są panie, demografia jest tu nieubłagalna; panie żyją o 8 lat dłużej, zwłaszcza im starsze tym ta dysproporcja liczby kobiet do mężczyzn żyjących jest większa – to przede wszystkim przekazują mi problem dotyczący pomocy w codziennych czynnościach związanych z zakupami, ze sprzątaniem, z prowadzeniem domu. Okazuje się, że oczywiście pielęgniarka środowiskowa, pomoc samorządowa jest, ale pustka następuje w sobotę i w niedzielę, gdzie tej pomocy nie ma. Ci seniorzy pytają, dlaczego tak się dzieje? Kiedy próbuję dociekać to okazuje się, że po prostu nie ma tylu osób i nie ma wystarczającej ilości środków finansowych w samorządach. To jest coś – można powiedzieć z naszego ludzkiego punktu widzenia – co należałoby się tym osobom w pierwszej kolejności: prawo do kontaktu z drugą osobą, która ich wspomaga.

Kieruję te słowa do pani minister. Dobrze, żeby można było wspierać samorządy, organizacje pozarządowe itd. w realizacji takich programów, które będą również wspomagać osoby niesamodzielne, starsze również w święta, soboty i niedzielę, żeby te dni nie były dla nich czymś odwrotnym niż dla większości, której weekend kojarzy się radością.

Druga kwestia w polityce lokalnej, to jest sprawa opieki instytucjonalnej. Dzisiaj, żeby można było zajmować się osobą starszą z niepełnosprawnościami, niesamodzielną, trzeba mieć w granicach 6 tys. zł. Poniżej tej kwoty, badałem to w ostatnich tygodniach, nie ma miejsca na to, że ktoś przyjmie osobę na tydzień, czy na stałe. Do tego należy

doliczyć koszty związane zakupem środków ortopedycznych czy innych. To często dla rodzin jest nie do udźwignięcia. Tutaj ten system musi szerzej, jak wspomniałem, sięgać.

Ostatnia kwestia, którą chciałbym poruszyć, dotyczy z jednej strony aktywności publicznej, z drugiej braku gotowości instytucji państwa. Przez Komisję Petycji w poprzedniej kadencji przeprowadzono zmianę ustawy, która reguluje funkcjonowanie Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, gdzie wprowadzono możliwość przeznaczenia środków z gier liczbowych na tzw. turystykę społeczną, czyli turystykę włączającą osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze. Jak się okazało, mimo że były pieniądze, przez dwa lata (2021-2022) nie uruchomiono tych programów. Nie ogłoszono ich dlatego, że urzędnicy przechodzili z jednego ministerstwa do drugiego, nie mogli się porozumieć, nie mogli ogłosić programu, kosztem aktywizacji seniorów, którzy pisali, że oczekują tychże projektów. Mam nadzieję, że to już za nami, bo w 2023 r. ruszyło się. Nie jest to krytyka dla krytyki, tylko coś takiego się wydarzyło. W 2024 r. zaprojektowano kolejne 10 mln zł na ten cel. Dziękuję uprzejmie.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję panie pośle. Bardzo proszę, pani poseł Urszula Rusecka, pani przewodnicząca.

Poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, panie minister, szanowni państwo. Bardzo dziękuję za przygotowanie …Są dwie panie minister: pani minister Dziemianowicz-Bąk i pani minister Marzena Okła-Drewnowicz. To jest właśnie to, że czepiamy się cały czas formy, a nie treści. Pani przewodnicząca?

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Uprzejmie proszę o niezakłócanie wystąpienia pani poseł.

Poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję za ten raport i za to, co zadziało się w 2023 r. na polu polityki senioralnej i wsparcia osób starszych. Bardzo dziękuję obecnemu tutaj panu ministrowi Stanisławowi Szwedowi, który zajmował się polityką senioralną w ubiegłej kadencji. Opieka senioralna …Czy ja mogłabym prosić o komfort wypowiedzi? Rozumiem, że dobrze jest recenzować kogoś, ale chciałabym w spokoju wypowiedzieć swoją kwestię.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo proszę, pani poseł Urszula Rusecka ma głos.

Poseł Urszula Rusecka (PiS):

Wydaje mi się, że sytuacja z osobami starszymi w Polsce to jest tak poważny problem, że będziemy pracować nad tym problemem ponad podziałami, żeby rozwiązać sytuacje związane z seniorami w Polsce.

Nie sposób nie odnieść się do pewnych informacji, które tutaj padły. Wtedy, kiedy obejmowaliśmy rządy w 2015 r. geriatrów czynnych było około 320. Teraz czynnych mamy ponad 500 w zależności od tego, jak te dane są podawane, czyli wzrosło o prawie 50%. To udało się zrealizować. Nie wiem, czy jest ktoś z Ministerstwa Zdrowia, ale też duże środki były przeznaczane na to, jeżeli chodzi o specjalizację geriatryczną, aby lekarze chcieli wybierać tę specjalizację.

Bardzo proszę, pani przewodnicząca, to bardzo rozprasza.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Proszę, pani poseł.

Poseł Urszula Rusecka (PiS):

Postaram się krótko. Tak, jak powiedziała pani minister Marlena Maląg, od 1 stycznia 2024 r. wszedł program „800+" zrealizowany przez Rząd Prawa i Sprawiedliwości. Również od 1 stycznia 2024 r. wchodzi ustawa o tzw. „Centrach Zdrowia 75+".

Stąd moje pytanie do pani minister Dziemianowicz-Bąk, bądź do pani minister Marzeny Okła-Drewnowicz, chociaż wydaje mi się, że być może będzie to też kompetencja Ministerstwa Zdrowia. Czy ta ustawa będzie przez państwa realizowana? Czy tak, jak zakładała,

w ciągu 5 lat ma powstać ponad 300 placówek środowiskowych z odpowiednim podejściem i opieką kompleksową nad polskim seniorem? To jest moje jedno pytanie.

Druga kwestia, którą chcę poruszyć, to świadczenie wspierające. Tutaj odniosę się do mojego przedmówcy posła Tadeusza Tomaszewskiego, który mówił faktycznie o opiece nad osobą niesamodzielną, samotną. Potrzebne są duże środki, ale również świadczenie wspierające dla osoby niesamodzielnej jest pewnym wyjściem z tej sytuacji. Pytanie do obu ministerstw. Jak wygląda wdrażanie tych przepisów z poprzedniej kadencji?

I zupełnie na koniec pytanie trzecie. W przestrzeni medialnej pani minister Katarzyna Kotula powiedziała o zrównaniu wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn. Moje pytanie jest takie. Czy prowadzone są prace, czy nowy rząd przygotowuje zmianę ustawy i faktycznie zrównanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn? Dziękuję bardzo. Zadałam trzy pytania.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani poseł. Listę posłów, którzy zapisali się do głosu, zamyka pani poseł Anna Dąbrowska-Banaszek. Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Anna Dąbrowska-Banaszek (PiS):

Szanowne prezydium, Wysoka Komisjo, panie minister, wszyscy szanowni obecni. Nasze społeczeństwo tak, jak społeczeństwo całej Europy rzeczywiście starzeje się.

Bardzo dobrze, że myślimy o tym i że przygotowywane są takie programy, które pozwalają na aktywność osób w wieku starszym. Po pierwsze ważne jest, aby była ciągłość tych projektów, żeby były trwałe efekty. Stąd dobrze, żeby była jakaś przewidywalność. Czy te projekty, które są już realizowane, mają szansę na kontynuację w kolejnym czasie?

Druga sprawa to kadry. Nawet najlepiej przygotowane projekty nie będą realizowane, gdy nie będzie odpowiednich kadr. Tutaj chciałabym podziękować wszystkim pracownikom socjalnym, którzy bezpośrednio są zaangażowani w największym stopniu: miejskim ośrodkom pomocy rodzinie, gminnym, czy w przypadku zorganizowanej pomocy w DPS-ach. Może to jest już pora, aby pomyśleć o tym, żeby te grupy osób otrzymywały wynagrodzenia adekwatne do swojego wykształcenia i też pracy, która jest przez nich wykonana. Myślę, że jest szansa na to, nasza polska gospodarka ma się lepiej i można na ten temat rozmawiać mówiąc właśnie o tym w tym momencie.

Po trzecie, sprawy zdrowia. Rzeczywiście poradni geriatrycznych nie ma za dużo, ale obecnie poradnia lekarza rodzinnego, dzięki opiece koordynowanej, może sprawować bardzo dobrze nadzór nad osobami w różnym wieku, również starszymi i tylko wyjątkowo wymagają one dodatkowych konsultacji w poradniach geriatrycznych. Na pewno rozbudowa już istniejących poradni lekarza rodzinnego, poparta możliwością szybszego dostępu do rehabilitacji i dodatkowych możliwości leczenia, poprawiłaby komfort również seniorów. Zapewne też te wszystkie badania profilaktyczne i lepiej by było, żebyśmy mówili o nich więcej. Tutaj też ta poradnia lekarza rodzinnego ma tu swoje miejsce.

Kolejny punkt czwarty, to tworzenie takich centrów integracji międzypokoleniowej. Myślę, że to rozwiązałoby pewien problem, bo nasi seniorzy, to kopalnia wiedzy, doświadczenia. Tworzenie takich miejsc byłoby takim dobrym momentem dla wzajemnego wspierania się osób młodych i seniorów. Stąd może warto byłoby, żeby tych miejsc powstawało po prostu więcej i byłyby środki na to, żeby takie miejsca tworzyć. Na pewno pomogłoby to samorządom.

Również chciałam podziękować za przygotowanie tej informacji. Jest rzeczywiście bardzo rzetelna i może być podstawą do kolejnych spraw, które możemy tworzyć, by wspierać naszych seniorów. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani poseł. Teraz poproszę panią minister rodziny, pracy i polityki społecznej panią Agnieszkę Dziemianowicz-Bąk o udzielenie odpowiedzi. W następnej kolejności – panią Marzenę Okłę-Drewnowicz ministra ds. polityki senioralnej. Jeszcze będę prosiła i proszę o przygotowanie odpowiedzi dla pani poseł Ruseckiej, przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia. Mamy tu dwie osoby – proszę uprzejmie o przygotowanie.

Bardzo proszę, pani minister Agnieszka Dziemianowicz-Bąk.

Minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk:

Dziękuję. Panie przewodniczące. Serdecznie dziękuję za wszystkie pytania i za dyskusję na ten niezwykle istotny temat. Niezwykle istotny dla rządu „Koalicji 15-go października” dlatego, że my traktujemy politykę senioralną – i uważam, że tak powinniśmy traktować politykę senioralną – nie tylko, a nawet przede wszystkim, jako jedną z części polityki społecznej. Z całą pewnością nie tylko jako wyzwanie o charakterze incydentalnym, które można obsłużyć tym czy innym nawet najlepszym dodatkiem, czy pojedynczym programem. My traktujemy politykę senioralną jako zadanie i wyzwanie o charakterze cywilizacyjnym, o charakterze kulturowym, o charakterze związanym czy przecinającym się z polityką w zakresie ochrony zdrowia. Z całą pewnością jest to także wyzwanie o charakterze instytucjonalnym i finansowym. Tak traktujemy i tak traktować będziemy obszar polityki senioralnej. W tym duchu przygotowane już są odpowiednie zmiany ustawowe. Tutaj odpowiadam na pytanie pana posła Michała Szczerby. Tak, pochylamy się zarówno nad ustawą o osobach starszych, jak i nad ustawami, które mają na celu wzmocnienie instytucjonalne obszaru polityki senioralnej. Pierwszy krok oczywiście został wykonany już podczas konstrukcji rządu poprzez utworzenie urzędu ministry pełnomocniczki ds. polityki senioralnej. Kolejne kroki przed nami.

Chciałabym także państwa zapewnić, jako ministra rodziny, pracy i polityki społecznej, że te zmiany nie mają na celu ograniczenia aktywności naszego resortu w zakresie wsparcia osób starszych. Wręcz przeciwnie, oprócz kontynuacji tych incydentalnych świadczeń, dodatków, programów, którą mamy zagwarantowaną w budżecie, wystarczy zajrzeć do procedowanej w tej chwili przez parlament ustawy budżetowej, żeby zobaczyć, że te wszystkie kwestie, wszystkie programy zostały budżetowo zabezpieczone. Stawiamy sobie także za cel realizację naszych zobowiązań z umowy koalicyjnej, czyli np. drugą waloryzację emerytur, wsparcie osób starszych po stracie małżonka czy szereg innych wyzwań, o których zapewne będzie mówiła więcej pani ministra Okła-Drewnowicz, zmierzających do wzmocnienia niezależności, podmiotowości i aktywności osób starszych.

Pozwolę sobie odnieść się do tych kilku pytań, które wprawiły mnie w niemałe zaskoczenie, ponieważ zostały one zadane przez panią poseł, która przez długi czas piastowała urząd minister rodziny i polityki społecznej. Dziś pyta o konkrety. Muszę powiedzieć, że pytanie przyjmuję z dużym zaskoczeniem, bo w czasach urzędowania pani minister sądziłam, że krytycznie lub nie, ale śledzi pani projekty, które pojawiają się w parlamencie, także projekty poselskie z zakresu sprawowanego przez panią urzędu. Gdyby tak było, dostrzegłaby pani poseł zapewne projekt o drugiej waloryzacji emerytur, który osobiście, wówczas jako posłanka, przedstawiałam. Byłam przedstawicielką posłów wnioskodawców. Był on złożony podczas pani rządów. Ten projekt jest, będzie rozwijany, konsultowany i będzie on realizował zobowiązania rządu „Koalicji 15-go października”.

Kolejny konkretny projekt, który umknął uwadze pani poseł, to projekt, który pani partyjna koleżanka, wówczas marszałek Elżbieta Witek, złożyła do zamrażarki sejmowej na tak długo, że musiał wrócić jako projekt poselski. Mówię tutaj o projekcie dotyczącym renty wdowiej, który pierwotnie został złożony przez posłanki i posłów Lewicy, i głosami Prawa i Sprawiedliwości został odrzucony, tzn. nie został wprowadzony do porządku obrad. Powrócił jako projekt obywatelski i dziś czeka na procedowanie, i doczeka się tego procedowania. Mam nadzieję, że będzie mógł liczyć na rzetelną merytoryczną debatę. Podobnie stała się rzecz, choć nie wrócił jako projekt obywatelski, z projektem także zgłoszonym w poprzedniej kadencji Sejmu, dotyczącym podwyższenia zasiłku pogrzebowego przez lata państwa rządów niewaloryzowanego. Pogrzeb, strata bliskiej osoby przez osobę starszą, czy nie tylko, to już wystarczający koszt emocjonalny, koszt biograficzny, koszt życiowy. Niestety także ogromny koszt finansowy, którego państwo dostrzegać nie chcieli. My go dostrzegamy. Zapisy umowy koalicyjnej o wsparciu osoby starszej po utracie małżonka są w tym temacie jednoznaczne.

Tak więc, zapewniliśmy środki w budżecie na realizację, na kontynuację pewnych programów czy świadczeń. Stawiamy sobie daleko szersze i bardziej ambitne cele przede wszystkim o charakterze systemowym, ponieważ tak, jak powiedziałam, polityka senioralna to jest wyzwanie cywilizacyjne a nie treść na partyjną ulotkę czy coś, o czym można wdzięcznie

mówić z sejmowej mównicy. To coś, co wymaga projektów ustaw, wymaga powołania odpowiednich instytucji, umocowania o charakterze urzędowym. Bardzo cieszę się, że te wyzwania będziemy realizować wspólnie z panią ministrą Okłą-Drewnowicz.

Ostatnie zdanie nie w temacie naszej dzisiejszej Komisji, naszego posiedzenia, ale ponieważ to pytanie się pojawiło i jest ono pytaniem z zakresu działania Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – o „800+”. Mogę potwierdzić, że wszystkie osoby, które są uprawnione do uzyskania świadczenia „800+”, dzięki staraniom i pracom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w styczniu w kwocie 800 zł takie świadczenie otrzymają. Jest to rzeczywiście wcześniej, niż obowiązujący termin wykonania zadania waloryzacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, bo zgodnie z ustawą – ustawą, którą również uważam, że powinni państwo znać – ten termin mija 29 lutego 2024 r. Jednocześnie uzyskałam zapewnienia ze strony Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że w styczniu ta akcja podwyższania kwoty tego świadczenia zostanie zakończona. Tak, aby polskie rodziny, po bodajże 7 latach niedoczekania, wyczekiwania na waloryzację tego potrzebnego świadczenia, faktycznie mogły z niego skorzystać i by pomogło im to w dopięciu domowych budżetów. Bardzo serdecznie dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Pani poseł Rusecka pyta o odpowiedź na pytanie dotyczące świadczenia wspierającego. To pani minister czy pani minister Marzena Okła-Drewnowicz? Która z pań zechce odpowiedzieć na te pytanie?

Minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk:

Świadczenie wspierające jest realizowane.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo proszę, pani minister Marzena Okła-Drewnowicz.

Minister do spraw polityki senioralnej Marzena Okła-Drewnowicz:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo. Państwo wybaczycie, ale nie będę odnosiła się do przeszłości i do żadnych politycznych wątków dotyczących czy waloryzacji kwotowo-procentowej, czy dwóch waloryzacji, czy też programów i historii. Zdaję sobie z tego sprawę i myślę, że państwo też, że przed nami naprawdę olbrzymie wyzwanie jakim jest starzejące się społeczeństwo. Bardzo liczę na to, że Komisja Polityki Senioralnej będzie takim absolutnie merytorycznym forum do tego, byśmy pracowali nad oczywiście konkretnymi projektami ustaw, ale również dyskutowali o tym co jest najważniejsze – tak, jak jest to dzisiaj. Bo miło jest, kiedy państwo odnosicie się do tej informacji, ale również mówicie o tym, co potrzeba na przyszłość.

Myślę, że moja praca wspólnie z państwem, to przede wszystkim to, co właśnie w przyszłości musimy razem zrobić. Razem, mam na myśli również, czy też przede wszystkim, z seniorami. Dlatego mogę przy tej okazji powiedzieć, że jeszcze w grudniu powołałam Radę ds. Polityki Senioralnej i czekam na chętnych państwa, którzy mają wiedzę, doświadczenie i chcą być takim zespołem roboczym, żebyśmy wspólnie mówili czy też słuchali państwa seniorów inicjatyw, różnych pomysłów. Czekamy również na konkretne działania i rozwiązania, które możemy tutaj w parlamencie dalej procedować.

Rzeczywiście jest tak, że widzimy bardziej seniorów tych zdrowszych, tych aktywnych i dla nich np. skierowane są takie programy, jak „Senior+” czy „Aktywni+”. Oczywiście te programy będą dalej kontynuowane. Natomiast dużo większym wyzwaniem jest grupa seniorów, o której państwo mówiliście, czyli tych, których nie widzimy, nie słyszymy. Są to seniorzy, którzy potrzebują opieki w miejscu zamieszkania, czasami opieki całodobowej, tej długoterminowej. W najbliższym czasie, właściwie to już się dzieje, przygotowujemy ustawę o bonie senioralnym, który ma wesprzeć przede wszystkim usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Oczywiście, można mieć już projekt ustawy gotowy, natomiast musimy pamiętać o jednym. To nie jest problem przygotować projekt. Tylko problemem czy też może nie problemem, ale wielką odpowiedzialnością jest to, żeby ten projekt zadziałał w życiu, w rzeczywistości. Dlatego my musimy go poddać bardzo szerokim konsultacjom. Konsultacjom z samorządami, bo to one będą w dużej mierze go realizowały. Bo owszem, można stworzyć prosty projekt, dać tak naprawdę samo-

rządom możliwość prowadzenia czegoś i nie dać w ślad za tym pieniędzy, i to może być tylko fakultatywne zadnie, a nie obligatoryjne. Jednak, żeby zadziałało, trzeba stworzyć system, który będzie miał pieniądz, więc idziemy w tym kierunku.

Kolejna kwestia. Kwestia opieki długoterminowej, czyli to, co jest od lat bolączką: ten styk między Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i Ministerstwem Zdrowia. Dlatego tutaj musimy powołać zespół międzyresortowy, który wypracuje nam rozwiązania, aby te luki, które dzisiaj są w systemie, można było uzupełnić o konkretne rozwiązania. Oczywiście na dzisiaj mówię ogólnie. Możemy przejść do szczegółów i myślę, że na tej Komisji też o tym będziemy rozmawiać. Wiecie państwo, że np. powinna funkcjonować ustawa o szczególnej opiece geriatrycznej. Wiemy, że brakuje jej oprzyrządowania, narzędzi. Wiem, że to wymaga tak naprawdę porządnej pracy, żeby rzeczywiście ona mogła zadziałać. Dlatego też i ten zespół międzyresortowy, ale też spotkania z ekspertami, różnymi konsultantami. Tak, aby można było posiłkować się tymi, którzy mają odpowiednią wiedzę i doświadczenie.

Ustawa o osobach starszych. Oczywiście, musi być znowelizowana, ale w ten proces nowelizacji rozumiem, że też będą zaangażowani seniorzy. Też wiem, że mają swoje postulaty. Ostatnio tutaj, chyba w tej samej sali, było spotkanie – przepraszam, ale widzę tu niektórych przedstawicieli organizacji seniorskich – i właśnie mówiliśmy, że państwo macie swoje propozycje a ja mówiłam też o tym, że będziemy je brać pod uwagę. To jest jedna kwestia.

Druga kwestia. Obywatelski Parlament Seniorów, o którym mówił pan wiceprzewodniczący Michał Szczerba. To musi być mocny głos seniorów płynący z parlamentu.

Jeszcze kwestia, o której mówił pan wiceprzewodniczący Michał Szczerba, bardzo ważna – choroby otępienne. Tu, muszę państwu powiedzieć, nawet tak się składa, że dzisiaj spotkałam się z wiceprezesem Najwyższej Izby Kontroli. Wiem, że raport dotyczący właśnie tychże chorób, czy też seniorów, rodzin, które zmagają się z tym problemem, z tymi chorobami, był ostatnio w 2016 r. Wiem, że będzie teraz kolejna kontrola, która pokaże, jak wygląda opieka nad osobami chorymi na choroby otępienne oraz jak wygląda wsparcie dla ich rodzin. Myślę, że ta kontrola i ten raport będzie dla nas punktem wyjścia do przygotowania rozwiązań wpierających właśnie i osoby, które są dotknięte chorobami otępiennymi, i ich rodziny.

To są konkretne zadania i tutaj przypominam sobie głos kogoś z państwa, że dobrze byłoby, żeby zajmować się też tematycznie, jeśli chodzi o kwestie problemów czy też wyzwań, czy obszarów związanych z seniorami.

Jak państwo widzicie, ten obszar – polityka senioralna jest tak rozległy, że musielibyśmy tak naprawdę jednorazowo siedzieć tutaj od rana do nocy i to nie jednego dnia. Rzeczywiście, pani przewodnicząca, myślę, że to jest dobry pomysł, żeby tematycznie – temat po temacie, obszar po obszarze – rozmawiać, pokazywać rozwiązania i próbować, jak powiedziała pani przewodnicząca Rusecka, pracować ponad podziałami. Spróbujmy, może się uda. Z mojej strony deklaruję jak najbardziej pełną pracę i współpracę. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję pani minister. Jeszcze odpowiedź na pytanie pani poseł Urszuli Ruseckiej, dotyczące planów w obszarze wieku emerytalnego. Pani poseł Rusecka.

Poseł Urszula Rusecka (PiS):

Chodzi mi o to, że od 1 stycznia 2024 r. weszła ustawa na temat powstawania „Centrów 75+". Czy już rozpoczęły się prace? Jak wygląda wdrażanie tej ustawy?

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Kto z państwa przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia zechce na to pytanie odpowiedzieć? Mamy tutaj panią Joannę Głażewską i panią Małgorzatę Michalską. Która z pań?

Zastępca dyrektora Departamentu Zdrowia Publicznego w Ministerstwie Zdrowia Joanna Głażewska:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowni państwo. Jest nas tutaj więcej i chyba więcej osób chciało udzielić odpowiedzi. Prace trwają i jesteśmy w kontakcie z urzędami wojewódzkimi.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Czy może pani się przedstawić?

Zastępca dyrektora departamentu MZ Joanna Głażewska:

Joanna Głażewska, Departament Zdrowia Publicznego.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dziękuję uprzejmie.

Zastępca dyrektora departamentu MZ Joanna Głażewska:

Prace przygotowawcze trwają. Jesteśmy w stałym kontakcie z urzędami wojewódzkimi, z wydziałami zdrowia. Mieliśmy już pierwsze takie spotkanie bardzo konkretne, omawiając też techniczne szczegóły, które są związane z wdrożeniem tej ustawy. Jest to zupełnie nowe rozwiązanie nakładające nowe zadania. Wspieramy się tutaj w zbieraniu danych, w ustalaniu całego procesu tworzenia tych centrów a wcześniej planów.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Jeszcze, która z pań minister odpowie na pytanie o plany w zakresie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn?

Minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk:

Na dzień dzisiejszy żadne prace dotyczące zmian w zakresie wieku emerytalnego nie są prowadzone.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

A czy przewidujecie państwo prowadzenie tego typu prac?

Minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk:

Nie ma takich planów na ten moment w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję za udzielenie odpowiedzi. Chcę zapytać, kto z państwa przedstawicieli strony społecznej chciałby zabrać głos? Od razu uprzejmie proszę, przy zabieraniu głosu, o przedstawienie się. Proszę wybaczyć, ale ja wszystkich państwa nie znam. Znam osoby, które współpracują z Komisją Polityki Senioralnej od wielu lat. Bardzo proszę jako pierwszy pan. Jest gorąca prośba prezydium połączonych komisji o zwięzłe wypowiedzi, ponieważ przed nami jeszcze głosowania. Jako pierwszy pan Jerzy Płókarz – Krajowy Sztab Ratownictwa Społecznego Społecznej Sieci Ratunkowej.

Prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej Jerzy Płókarz:

Dziękuję. Pani przewodnicząca, panie minister, szanowni państwo. To prawda, że dość dobrze nam wychodzi aktywizacja seniorów mobilnych, którzy dotrą do klubu seniora, dotrą na wycieczkę, wezmą w niej udział.

Troszeczkę, a właściwie dużo trudniejsza jest sytuacja, jeżeli chodzi o osoby starsze przebywające w domu. Nasza organizacja zrzesza wiele tysięcy seniorów i znamy ten problem. Myślę, że to jest cały czas takie potężne wyzwanie dla nas jako społeczeństwa, ale również i dla naszego państwa, dla rządu od strony legislacji. Wiążą się z tym problemy, z którymi my się spotykamy na co dzień. Mianowicie – przepisywanie mieszkań. Jest obawa ze strony rodzin. Dlatego polskie opiekunki są zatrudniane w Niemczech, a ukraińskie w Polsce, bo te osoby mają o wiele trudniejszą drogę ewentualnie do spadku, do nakłonienia starszej osoby do przepisania majątku. Ze strony społeczników jest z kolei może i dziwne zagrożenie, ale nie dziwne, bo w realiach życia funkcjonujące. Otóż, starsza osoba często pamięta, co miała 20–30 lat temu. Pojawia się osoba, która pomaga i pojawia się problem, że rzekomo w lodówce koło szynki było kilka tysięcy dolarów, których nie ma. Jest to pewnego rodzaju zagrożenie, które występuje, z którym się spotykamy. Na pewno ten rodzaj pomocy osobom starszym polegający na udzielaniu jej osobom, które są w domach, jest wyzwaniem. Myślę, że warto wspólnie ze stroną społeczną, jak i rządową, nad tym dylematem się zastanowić i go rozwiązać, bo jest to wyzwanie, przed którym musimy stanąć. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Panie Jerzy, bardzo dziękuję, ale prosiłabym, abyście państwo zadawali pytania związane z informacją o sytuacji osób starszych za 2022 r. Rozumiem, że jest takie oczekiwanie, żeby podzielić się pewnymi problemami, które wymagają rozwiązania, ale bardzo proszę – trzymajmy się tematu posiedzenia. Dziękuję bardzo, panie Jerzy.

Uprzejmie proszę, pani dr Elżbieta Ostrowska przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. W następnej kolejności pan Zbigniew Tomczak przewodniczący Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Elżbieta Ostrowska:

Bardzo dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, szanowne prezydia komisji, szanowni państwo. Postaram się mówić krótko, aczkolwiek mam nie tyle pytanie, co jednak pewne refleksje na kanwie raportu, z którym się zapoznaliśmy i którego dotyczy dyskusja.

Podzielam wysoką opinię o tym opracowaniu. Natomiast raport z natury rzeczy – to nie jest zarzut pod jego adresem – jest pewnym statycznym obrazem i dopiero daje asumpt do debaty o tym co się naprawdę dzieje z osobami starszymi, jaka jest ich sytuacja.

Mówiąc w największym skrócie, dobrostan seniorów, dobrostan społeczności osób starszych jest wyznaczany przez trzy podstawowe elementy: bezpieczeństwo ekonomiczne, bezpieczeństwo zdrowotne i szeroko rozumiane bezpieczeństwo osobiste. Nie tylko ochrona przed przemocą itd., ale również takie poczucie godności tego, że jest się członkiem społeczności, że nie jesteśmy jako starsi zamknięci gdzieś w tej bańce z napisem „starość" na marginesie społeczeństwa. Nie będę mówiła o tych dwóch pierwszych elementach, bo była o nich mowa. Natomiast chciałam się nad tym ostatnim obszarem zastanowić.

W raporcie jest dużo mowy o osobach starszych. W raporcie Głównego Urzędu Statystycznego za 2022 r. wskazuje się wysoką aktywność osób starszych w obszarze wolontariatu. Jedna czwarta czynnych wolontariuszy w Polsce to są osoby starsze. Obawiam się, że to nam trochę mąci obraz całej społeczności osób starszych, która w dużej części składa się z osób nieaktywnych. Może nawet nie dlatego, że nie chcą, tylko często nie mogą. To są te osoby, te słynne już określenie – „więźniowie czwartego piętra". To są osoby w miejscowościach, w których nie ma praktycznie możliwości ruszenia się, bo zniknęła komunikacja publiczna. To są osoby, których dostępność do życia społecznego jest tak dalece ograniczona, że po prostu one są zamknięte w domach. Usunięcie tych barier to jest warunek, żeby z tej dziesięciomilionowej społeczności osób starszych, a za kilkanaście lat dwunastomilionowej społeczności osób starszych, przynajmniej znacząca część mogła korzystać ze swojego prawa obywatelskiego jakim jest prawo dostępności do życia społecznego, obywatelskiego, do uczestnictwa w kulturze, w różnych wydarzeniach.

Jak długo będziemy mieć „więźniów czwartego piętra", jak długo będziemy mieć osoby zamknięte w małej miejscowości, z której nie ma wyjazdu, bo nie zawsze mąż, córka, syn zawiezie chociażby do lekarza, tak długo będziemy mieli społeczeństwo osób starszych nieaktywne, na czym tracimy wszyscy. Myślę, że również – przepraszam bardzo – obecni na sali młodzi państwo też tracą. To my starsi, niezależnie od naszej roli jako opiekunów wnuków, czy naszych jeszcze starzejących się rodziców, jesteśmy powiedziałabym takimi depozytariuszami pamięci, historii, tradycji. Jesteśmy tym fundamentem społeczeństwa. Jeśli nas z tego wyłączycie poprzez chociażby takie ograniczenie dostępności, o którym wspominałam – a to jest jeden z czynników – to naprawdę traci na tym całe społeczeństwo.

Zatem, żeby nie przedłużać, apelowałabym, zarówno do Komisji, jak i do pań minister, o widzenie tego społeczeństwa senioralnego w tym całym skomplikowanym jego składzie.

Powiem jeszcze, pani minister, na zakończenie. Polityka senioralna, w moim przekonaniu, powinna być swoistą klamrą spinającą polityki, które się dokonują w różnych politykach branżowych. Tak naprawdę, polityka społeczna, gospodarcza, wszystkie inne polityki branżowe, powinny uwzględniać rosnącą liczbę i rosnące potrzeby osób starszych zarówno na rynku pracy, jak i na tym rynku poza aktywnością zawodową,

a polityka senioralna powinna to wspierać, koordynować i być może inspirować kierunki działań. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Uprzejmie proszę, pan Zbigniew Tomczak przewodniczący prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Przewodniczący prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowni państwo. Reprezentuję Obywatelski Parlament Seniorów. Jeśli chodzi o raport, jest to bardzo cenna encyklopedia senioralna za 2022 r. Moja propozycja, sugestia, co bym widział takiego najpotrzebniejszego w przyszłym roku w raporcie, to zatrzymanie się, refleksja, pochylenie się nad osobami z niepełnosprawnościami, osobami niesamodzielnymi – tymi właśnie, o których tutaj była już wielokrotnie mowa – w zakresie ułatwienia dla nich dostępu do opieki zdrowotnej, przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu, zapewnienia bezpieczeństwa. Trzeba pamiętać, że w Polsce pod opieką rodziny takich osób przebywa ponad 90%. Natomiast, jeśli chodzi o osoby z demencją, to osoby takie w 95% są pod opieką rodziny.

Tu chciałem nawiązać do świadczenia, które weszło od 1 stycznia tego roku, czyli świadczenia wpierającego. Była tutaj o tym już mowa. Mam sygnały od członków naszego stowarzyszenia, bo prowadzę drugie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera, że już to działa bardzo dobrze. Przynajmniej tutaj w warunkach warszawskich mam takie sprawozdania. Ruszyło to właśnie od 1 stycznia tego roku i będzie to bardzo duża pomoc.

Tutaj pan poseł mówił, że wydatki dla takiej osoby, koszty jakie ponosi rodzina chcąc umieścić tę osobę w domu pomocy społecznej albo w prywatnym domu, to jest 6 tys. zł. Dyskutując o świadczeniu wpierającym mój znajomy obliczył, koszt 15-letniej opieki nad żoną z chorobą Alzheimera. Wyliczył to na kwotę 660 tys. zł. Pewnie przeliczając to na dzisiejsze warunki byłoby to dużo więcej. Tak, że bardzo dobrze, że to świadczenie wchodzi. Mam nadzieję, że to dobrze zadziała.

Natomiast wracając do Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, który skupia przedstawicieli różnych środowisk, z którymi bardzo ściśle współpracujemy, liczymy, że głos seniorów będzie mógł być przedstawiony na naszej sesji, mam nadzieję, że już wkrótce, na terenie sali obrad plenarnych w Sejmie.

Natomiast, jeśli chodzi o choroby demencyjne, bo również reprezentuję tę drugą organizację, rzeczywiście był raport NIK w 2016 r. Wymaga to w tej chwili nowego raportu, bo sytuacja w dalszym ciągu jest bardzo poważna. W dalszym ciągu chcielibyśmy, żeby w polskim obrocie prawnym zdrowotnym powstał polski plan alzheimerowski. Natomiast takim ładnym „światełkiem" jest to, że w tym roku pod koniec kwietnia będzie organizowana Światowa Konferencja Alzheimerowska. Jestem współorganizatorem tej konferencji. Do Polski zjedzie około tysiąca osób z całego świata, żeby rozmawiać o zagrożeniu chorobami demencyjnymi. Tak, że bardzo serdecznie zapraszam wszystkich państwa. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Udzielam głosu pani dr Agnieszce Dudzińskiej Fundacja Ordo Amoris. Bardzo proszę, pani doktor.

Przedstawicielka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji na Uniwersytecie Warszawskim dr hab. Agnieszka Dudzińska:

Dzień dobry. Agnieszka Dudzińska, Uniwersytet Warszawski i Fundacja Ordo Amoris. Bardzo dziękuję, że mogę wziąć udział w tej Komisji. Reprezentuję grupę opiekunów dorosłych osób z niepełnosprawnością wrodzoną. Są to głównie kobiety. To są seniorzy, seniorki, którzy nie korzystają z klubów seniora. Nie korzystają z badań profilaktycznych. Nie wchodzą do rad seniorów i są częścią tej grupy seniorów niewidocznych dla systemu.

Chciałam powiedzieć, że wskaźniki ubóstwa, które są dostępne w tej chwili w opracowaniu sygnalnym GUS „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce" są następujące: ogólny poziom ubóstwa w Polsce to jest 7,1%, dla seniorów czy osób 65+ to jest 4,5%, czyli jest niższy, natomiast dla gospodarstw z osobą niepełnosprawną, to jest 9,7%.

To znaczy, że te gospodarstwa domowe, gdzie jest osoba w wieku senioralnym, w wieku emerytalnym opiekująca się przez kilkadziesiąt lat często osobą z niepełnosprawnością wrodzoną, to są gospodarstwa również najuboższe.

Chciałam podnieść tutaj bardzo ważną kwestię i uczulić państwa posłanki i posłów na ten temat i zaproponować pewną rzecz również. Mianowicie, w ostatnim czasie, od nowego roku, zaczęły obowiązywać nowe przepisy w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Ustawa o świadczeniu wspierającym, o której tutaj dużo mówimy, wprowadziła, w sposób bardzo cichy i nienagłaśniany w przekazie rządowym, zmianę w art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zmiana polega na tym, że nastąpiło ograniczenie podmiotowe osób uprawnionych do tego świadczenia wyłącznie do opiekunów dzieci do lat 18. Opiekunowie dorosłych osób z niepełnosprawnością, w tym opiekunowie osób z niepełnosprawnością wrodzoną, zostali bez świadczeń opiekuńczych.

Świadczenie pielęgnacyjne zostało wprowadzone w 2002 lub 2003 r. przez ówczesny rząd SLD i PSL. W naszym środowisku jest uważane za pewnego rodzaju zdobycz cywilizacyjną. Ono było podnoszone, waloryzowane. Wiele było historii związanych również z protestami sejmowymi. To świadczenie po prostu znika. Nie ma żadnych świadczeń opiekuńczych dla opiekunów osób dorosłych od 1 stycznia tego roku.

W głosowaniu sejmowym też można powiedzieć, że posłowie nie do końca chyba rozumieli konsekwencje tego głosowania, albo tak bardzo byli skupieni na tym świadczeniu wspierającym, że 445 osób głosowało „za". Dla nas, dla naszego środowiska bardzo znamienne jest to, że osobą, która wstrzymała się od głosu, była posłanka Iwona Hartwich, która również to środowisko reprezentuje.

Chciałam zwrócić uwagę na to, że mamy do czynienia z nadciągającym w tej chwili „piekłem kobiet" – mówię to z całą świadomością. To są osoby, które mają niewypracowane własne świadczenia ze względu na tę wieloletnią opiekę nad często niepełnosprawnym dzieckiem.

Nawiązując do tego, co mówił pan przewodniczący Szczerba i inne osoby również, jeżeli państwo poszukujecie jakiś obszarów, o które warto by było poszerzyć sprawozdanie w kolejnych latach, to może być właśnie obszar tych osób w wieku emerytalnym, które mają pod opieką osobę z niepełnosprawnością, zwłaszcza wrodzoną, bo ten temat jest szczególnie związany z ubóstwem. Proponowałabym, żeby nawet zwołać posiedzenie specjalne, również obu połączonych komisji, bo jest to temat bardzo ważny, z którym nowy rząd będzie się musiał zderzyć tak czy inaczej. To jest taka moja propozycja i dziękuję jeszcze raz za możliwość udziału.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, pani Monika Cycling Fundacja Toto Animo. Przypominam, że trzymamy się tematu informacji o sytuacji osób starszych za 2022 r.

Członek zarządu Fundacji Toto Animo Monika Cycling:

Monika Cycling, Fundacja Toto Animo zajmująca się dorosłymi osobami z autyzmem. Jestem matką dorosłego syna z autyzmem. W tej chwili już mogłabym pobierać emeryturę, ale ponieważ zajmuję się synem, nadal pobieram świadczenie pielęgnacyjne. Właśnie w takim kontekście trzeba rozpatrywać sytuację takiego seniora, że on właściwie jest powiązany z tą osobą niepełnosprawną i w związku z tym jest wykluczony z wielu aktywności, które są wypracowane dla seniorów. Tu nie będę się powtarzać, ale chodzi o te kluby seniora, różne bale, wycieczki, szkolenia. My po prostu nie mamy szansy z tego skorzystać. Nawet pojawienie się przeze mnie na tej Komisji, to było mistrzostwo świata logistyczne. Dlatego, że musiałam poprosić sąsiadkę, żeby przez 2 godziny się opiekowała, męża o to, aby wziął sobie taksówkę i jakoś dojechał z pracy itd., itd.

Trzeba pamiętać, że takie rodziny też mają pod opieką już naprawdę bardzo niedołężnych seniorów. W tej chwili w mojej rodzinie, mama ma 98 lat, ojciec 92 z otępieniem. Mama się dobrze trzyma. Teściowa załamała się kompletnie po śmierci brata mojego męża, który zmarł na cukrzycę, i w tej chwili przed nami pojawiło się widmo nie tylko opieki nad synem, ale również nad zniedołężniałą, też z otępieniem, teściową.

Proszę, żebyście państwo dojrzeli te straszne dramaty. Tutaj nie można mówić o jakichś kryteriach dochodowych, np. z opieki społecznej. Cóż, teściowa przekracza

to kryterium, bo ma świadczenie po mężu i właściwie nic nam nie przysługuje. Właściwie z naszych kieszeni, mąż niedługo przejdzie na emeryturę, będziemy zmuszeni finansować opiekę nad teściową.

Mam się tutaj streszczać. Popieram głos mojej przedmówczyni, abyśmy ten temat wyodrębnili, właśnie takich opiekunów osób z niepełnosprawnościami, szczególnie z tą niepełnosprawnością wrodzoną i porozmawiali szerzej. Mnie trudno jest tutaj przedstawić wszystkie te problemy, jak mam się streszczać. Łatwiej byłoby na takiej specjalnej komisji. Bardzo prosimy o taką komisję.

Skoro mam jeszcze możliwość tutaj się wypowiedzieć to chciałabym powiedzieć, że stanowisko pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych, co zawsze mnie boli, jest na poziomie sekretarza stanu a nie ministra. Te sprawy są bardzo ważne dla takich seniorów, jak my: te wszystkie niedoróbki, czyli programy „Opieka wytchnieniowa", gdzie niektórzy tylko mają możliwość z tego skorzystania, to bardzo uderza w seniorów. Szczególnie, że ci opiekunowie zaczynają być obciążeni przewlekłymi chorobami, nowotworami itd. Są nawet takie badania na ten temat robione przez organizacje pozarządowe.

Mamy programy, ale matka chce iść do szpitala i nie może, bo w tej gminie nie realizuje się opieki wytchnieniowej. Nie może też pojechać do sanatorium. Nawet wymiar tej opieki wytchnieniowej właściwie wyklucza możliwość skorzystania z sanatorium, bo to jest tylko 240 godzin. No, to przepraszam bardzo – co można w tym czasie w sanatorium zrobić, jeżeli nawet by się udało tam pojechać?

Jeżeli chodzi o pełnomocnika to apeluję, żeby to był po prostu minister z pełnymi kompetencjami ministra. Dlatego, że jak np. pytam go…i tutaj jest pytanie do pani minister Dziemianowicz-Bąk, bo to jest też ważne dla seniorów – co dalej z ŚDŚ typu D? Ja o to walczyłam. Pytam się pełnomocnika, co z tym będzie? On mówi: idź do Departamentu Pomocy Społecznej, bo oni się tym zajmują. Pytam się, kiedy skończymy ten temat? Jest typ D, ale nie ma odpowiedniego finansowania. Rodzice siedzą w czterech ścianach ze swoimi podopiecznymi, czyli z synami, córkami z niepełnosprawnością, bo nie ma finansowania. ŚDŚ typu D nie powstają. To wszystko się łączy. To bardzo uderza w takie matki seniorki, które naprawdę nie mają siły zajmować się swoimi dziećmi i są po prostu bardzo wykluczone.

Jeszcze postulat, z którym tutaj przyszłam. Myślałam tak: jestem na świadczeniu pielęgnacyjnym, zajmuję się synem, wypierałam temat przejścia na emeryturę, ale pojawia się świadczenie wspierające. Teraz jeżeli chciałabym skorzystać ze świadczenia wspierającego, bo np. będzie powstawał WSM i trzeba będzie jakoś to utrzymać. W związku z tym, muszę sięgnąć po świadczenie wspierające. I cóż mi pozostanie? Pozostanie mi tylko 1445 zł emerytury. Tutaj dotykamy problemu, o którym się ciągle mówi. Matce takiej jak ja opłacone były składki przez 20 lat. Synem zajmuję się 34 lata i mam za tę właściwie niewolniczą pracę otrzymać 1445 zł. Czy to nie jest „piekło kobiet"? Dlaczego praca opiekuńcza jest tak nędznie wyceniana? Proszę sobie nawet policzyć. Te 3 tys. zł świadczenia, w tym roku będzie 3 tys. zł, to jest 5 zł za 1 godzinę. Asystent bierze, też za mało, 50 zł za 1 godzinę. Matka otrzymuje 5 zł za 1 godzinę i nie opłaca jej się ubezpieczenia emerytalnego; 20 lat i koniec. Dlaczego? Co z tym zamierzacie zrobić? To nie może tak dalej pozostać.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo pani dziękuję.

Członek zarządu Fundacji Toto Animo Monika Cycling:

Jeszcze chciałam zwrócić uwagę na jedną rzecz.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Szanowna pani, prosiłam o taką kwintesencję. Te tematy, o których pani mówi, które pani porusza, są bardzo ważne, ale nie są one w żaden sposób związane z tematem dzisiejszej komisji.

Członek zarządu Fundacji Toto Animo Monika Cycling:

Jak to nie są? Uważam, że jak najbardziej.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Nie. Nie odniosła się pani w żadnym ze swoich postulatów do druku informacji. Rozumiem, wspomniała pani, że dla pani było problemem logistycznym przyjechać tu, dlatego dałam pani możliwość wypowiedzenia się. Bardzo proszę zmierzać ku końcowi.

Członek zarządu Fundacji Toto Animo Monika Cycling:

Właśnie zmierzam. Chciałam tylko zwrócić jeszcze uwagę na temat seniora – ojca czy matki, który wpada np. w otępienie, a zajmuje się osobą z niepełnosprawnością. Myślę, że to jest też bardzo ważny temat, o który warto taką informację poszerzyć. Myślę, że taka osoba jest też „niewidzialna". Nie zgadzam się z tym, że nie dotknęłam informacji o osobach starszych. Myślę, że bardzo dotknęłam.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Żeby uściślić, my dzisiaj na Komisji zajmujemy się analizą dokumentu, który został nam przedłożony i tych danych, które tam są. Bardzo pani dziękuję.

Członek zarządu Fundacji Toto Animo Monika Cycling:

W takim razie proszę oddzielną komisję na ten temat.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Szanowna pani – tak, była o tym mowa. Dziękuję pani uprzejmie. Bardzo proszę o głos panią Katarzynę Radziejewską-Pietrzak z Izby POLMED. Proszę uprzejmie.

Dyrektor Biura Izby POLMED Katarzyna Radziejewska-Pietrzak:

Dzień dobry państwu. Katarzyna Radziejewska-Pietrzak, Izba POLMED. Osoby starsze i osoby z niepełnosprawnością są bardzo szeroką grupą odbiorców wyrobów medycznych do indywidualnego zaopatrzenia.

Te wyroby medyczne to jest ta grupa, która pozwala osobom starszym czy osobom niepełnosprawnym możliwie na jak najsprawniejsze funkcjonowanie w społeczeństwie, mimo wystąpienia niepełnosprawności czy też wieku podeszłego. Wyroby medyczne są dostępne dla tych pacjentów, dla osób starszych w momencie, gdy znajdą się na wykazie wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie. Dlatego, że wtedy są finansowane publicznie. W związku z sytuacją materialną osób starszych, czy też rodzin dotkniętych niepełnosprawnością, należy dbać o to, żeby ten wykaz był jak najbardziej aktualny i żeby był aktualizowany regularnie. W ostatnich 2 latach wydarzyło się dużo dobrego w wykazie. Została poprawiona sytuacja, zwiększone zostały limity. Wprowadzono nowe wyroby na ten wykaz. Jednak nie ma regulacji, które gwarantują jego regularną aktualizację.

Tutaj chciałabym zwrócić się do państwa z prośbą o zadbanie o to, żeby wprowadzić takie rozwiązania, które będą gwarantowały regularną aktualizację tego wykazu w zakresie produktowym oraz w zakresie limitowym. Dziękuję serdecznie.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Rozumiem, że jest to postulat do pani minister. Bardzo proszę, pan Kordian Kulaszewicz Fundacja Adaptacja, Rada ds. Polityki Senioralnej przy ministrze rodziny i polityki społecznej. Proszę uprzejmie.

Prezes Fundacji Adaptacja Kordian Kulaszewicz:

Dzień dobry. Pani przewodnicząca, panie ministry. Bardzo dziękuję za to sprawozdanie, za tę informację, którą mamy, ponieważ zawsze w gdyńskiej radzie pochylamy się na tym, co jest tam zawarte. Jednakże, bardzo prosiłbym o to, żeby była jednak taka bardziej zebrana informacja, co seniorzy widzą i chcą. Chodzi o informacje z samego dołu, od osób, które są najniżej. Czasami mam wrażenie, że opieramy się na tych ogółach, a tutaj informacja może być nieco inna.

Druga sprawa. Bardzo się cieszę i bardzo dziękuję za to, że pani ministra mówi o otwartości na nowe rzeczy, a szczególnie na osoby niesamodzielne. Ponieważ sam prowadzę ośrodek od 10 lat dla osób niesamodzielnych, demencyjnych i też mi brakuje informacji takich bardziej szczegółowych, np. ile jest takich usług opiekuńczych w formie świetlicy? Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dziękuję. Uprzejmie proszę pani Małgorzat Żuber-Zielicz, Warszawska Rada Seniorów.

Przewodnicząca Warszawskiej Rady Seniorów Małgorzata Żuber-Zielicz:

Chciałam się odnieść do samego raportu. Przejrzałam raport z dużym zainteresowaniem, aczkolwiek to jest prawie trzysta kilkadziesiąt stron. Bardzo króciutko powiem, czego mi zabrakło. Zabrakło mi bardzo konkretnych rekomendacji, które byłyby, jak gdyby takim wyjściem na przyszłość. Została wykonana olbrzymia praca – trzysta ileś stron, zebrane materiały z województw, statystyki itd., ale rekomendacje są dla mnie bardzo ogólne i króciutkie. Oczekiwałam, że jak usiądę to zagłębię się w te rekomendacje. I to jest taka moja prośba na przyszłość, żeby rzeczywiście te rekomendacje się pojawiły. Patrząc też na to, co państwo przed chwilą mówiliście, to część z tych rzeczy mogłaby się prawdopodobnie w tych rekomendacjach pojawić, np. chociażby rzeczy dotyczące rozszerzenia listy wszystkich higieniczno-wspierających rzeczy, a to wynika tak naprawdę wprost z tych spraw, które się tam w tym raporcie pojawiły. Natomiast ja nie dostrzegłam tego w rekomendacjach. Taka gorąca prośba na przyszłość. I na tym skończę, dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo pani dziękuję. Udzielam teraz głosu paniom minister. Bardzo proszę, pani minister Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, bo padły pytania, postulaty. Proszę uprzejmie.

Minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk:

Bardzo serdecznie dziękuję. Tak, rzeczywiście padły postulaty. To są postulaty, które w ciągu tego miesiąca, od momentu objęcia urzędu ministra rodziny, pracy i polityki społecznej, są nam znane, są przedmiotem analizy.

Przedmiotem analizy jest także to, czy była jakakolwiek wola i działania podejmowane, żeby na te postulaty jakoś odpowiedzieć, wyjść naprzeciw, spotkać się, porozmawiać. My będziemy analizować tę sytuację w szczególności, jeżeli chodzi o sytuację pracowników pomocy społecznej, pracowników socjalnych. Jest nam ten problem znany. Analizujemy możliwe rozwiązania tej sytuacji. Sytuacji, która musi być rozwiązywana na poziomie porozumienia i współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego. Tak, żeby nie wchodzić, nie przekraczać swojego zakresu kompetencji i szanować to, że są to zadania z zakresu zadań własnych JST. Niemniej nie uznajemy, że to jest koniec tego tematu i że na wskazaniu na samorządy powinna się dyskusja zakończyć. Toczą się w ministerstwie prace analityczne, które pozwoliłyby w jakiś lepszy sposób, czy bardziej odpowiadający na faktycznie istniejące potrzeby, bo ta diagnoza jest przez nas podzielana, odpowiedzieć.

Jeśli propozycje, nawet bardzo wstępne, będą wypracowane, to oczywiście nie wyobrażam sobie, żeby miały być rozstrzygane jakieś kwestie bez udziału strony społecznej. Mam nadzieję, że będziemy mogli liczyć zarówno na współpracę z Komisją Polityki Społecznej, jak i Komisją Polityki Senioralnej, jak i na po prostu dialog ze stroną społeczną także, jako po prostu ministerstwo, niezależnie od prac parlamentarnych. Bo przecież zanim dojdzie do projektowania zmian legislacyjnych, to ten dialog na temat kierunkowych rozwiązań, także może się toczyć.

Pozostajemy w otwartości, w dyspozycji i też gotowości do wypracowywania rozwiązań ponad politycznymi podziałami, bo te podziały po prostu nie powinny być w zakresie tak ważnych obszarów jak polityka społeczna, jak polityka senioralna, jak wsparcie osób starszych czy wspominane tutaj wsparcie osób z niepełnosprawnościami. Choć zależy nam także, żeby dostrzec potrzebę budowania kompatybilnych a nie konkurencyjnych systemów wsparcia i na dostrzeganie, że to nie zawsze jest jedna i ta sama grupa, nawet jeżeli tak bywa, że te potrzeby się zazębiają, to nie można uznawać, że jeden system czy jedno rozwiązanie zaspokoi zarówno potrzeby osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów, osób wspierających oraz osób starszych. Na te wszystkie tematy oczywiście będziemy rozmawiać i nie tylko raportować, ale także rekomendować na przyszłość.

Ta dzisiejsza dyskusja także pokazuje, że oprócz fotografii rzeczywistości dobrze byłoby z tej fotografii wyciągać jakieś wnioski, które powinny być dla nas kierunkowskazami na to, jakich rozwiązań poszukiwać na przyszłość. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy pani minister Marzena Okła-Drewnowicz chciałaby też się odnieść?

Minister do spraw polityki senioralnej Marzena Okła-Drewnowicz:

Ja bardzo króciutko.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Proszę uprzejmie.

Minister do spraw polityki senioralnej Marzena Okła-Drewnowicz:

Panie przewodnicząca, bardzo dziękuję. Z pewnością jest tak, że ta informacja powinna wyglądać troszeczkę inaczej. Dzisiaj też po to jesteśmy na tym posiedzeniu, żeby w przyszłości ta informacja zawierała też te rekomendacje, o których państwo dzisiaj mówiliście. Myślę, że jak będziemy tutaj na etapie pełnej koordynacji z panią ministrą rodziny, pracy i polityki społecznej, to kwestia przedstawienia tej informacji będzie po mojej stronie bezpośrednio. Jesteśmy na takim etapie.

Natomiast bardzo chcę podziękować za ten głos pani, która mówiła o kwestii seniorów, osób, które są w wieku emerytalnym i same opiekują się osobami z niepełnosprawnościami. Też, jak pani ministra Dziemianowicz-Bąk mówiła, że tu chodzi o tę współpracę i tę kompatybilność, żeby rozwiązanie takie wypracować wspólnie. Rzeczywiście, musimy tutaj szczególnie pochylić się nad tym wyzwaniem, bo ono w tej chwili będzie nabrzmiewać. Dlatego wyłuskujemy szczególnie ten problem i bierzemy go tutaj na agendę naszej pracy. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Stwierdzam, że komisje przyjęły informację z druku nr 83. Zamykam dyskusję.

Pozostaje nam jeszcze wybór posła sprawozdawcy. Proponuję pana posła Stanisława Szweda. Czy jest sprzeciw członków komisji? Nie słyszę. Sprawozdawcą informacji z połączonych komisji został pan poseł Stanisław Szwed.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny wspólnego posiedzenia Komisji. Bardzo dziękuję państwu. Zamykam posiedzenie Komisji.